

**ETNOKULTŪRINIO UGDYMO YPATUMAI IR SVARBA JAUNIMO IR
SUAUGUSIŲJŲ AMŽIAUS GRUPĖSE**

Loreta Lichtarovičienė

2020

Vilnius

Turinys

IVADAS	3
LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ UGDYMO SPECIFIKA IR ETNINĖS KULTŪROS FORMALUSIS UGDYMAS	4
Formalusis etninės kultūros ugdymas Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigose	4
Formalųjį etninės kultūros ugdymą reglamentuojančių švietimo dokumentų apžvalga	7
ETNINĖS KULTŪROS UGDYMO SVARBA JAUNIMO IR SUAUGUSIŲJŲ AMŽIAUS GRUPĖJE	13
Formaliojo etninės kultūros ugdymo ir mokinių pažangumo koreliacija.....	13
2016–2017 m. m. tiriamųjų suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokinių pažangumo palyginimas	14
2017–2018 m. m. mokinių pažangumo palyginimas.....	17
2018–2019 m. m. mokinių pažangumo palyginimas.....	19
Suaugusių mokinių ir buvusių mokinių apklausos analizė.....	22
Etninės kultūros mokytojo, dirbančio suaugusiųjų ugdymo įstaigoje, naratyvinė patirtis ...	33
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	36
Šaltinių sąrašas	38
SUMMARY	39
PRIEDAI	41

ĮVADAS

Tyrimo objektas – formalusis etninės kultūros ugdymas Lietuvos suaugusiųjų gimnazijose.

Temos aktualumas. 2017 m. atlikto etninės kultūros ugdymo Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigose tyrimo metu paaiškėjo, kad Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigose etninės kultūros pamokas siūlė 4 ugdymo įstaigos iš 25. Viena spėtinų tokio reiškinių hipotezių – nepakankamas etninės kultūros svarbos suvokimas ugdant asmenybę ir ugdytinio bendrąsias kompetencijas apskritai. Tyrimo „Etnokultūrinio ugdymo ypatumai ir svarba jaunimo ir suaugusiųjų amžiaus grupėse“ išvados galėtų tapti viena iš priežasčių tikslingesnei ir gausesnei etninės kultūros, kaip dalyko, pasiūlai ne tik suaugusiųjų, bet ir kitų ugdymo įstaigų gimnazinėse (III, IV) klasėse.

Tyrimo tikslas – aprašyti formaliojo etnokultūrinio ugdymo(si) ypatumus Lietuvos suaugusiųjų gimnazijose, nustatyti etnokultūrinio ugdymosi svarbą asmenybės brandai.

Tyrimo uždaviniai: 1) apibūdinti suaugusiųjų švietimo specifiką ir etninės kultūros paplitimą apklausiant Lietuvos suaugusiųjų gimnazijų administracijas (anketavimo būdu) ir paanalizavus svarbiausius suaugusiųjų švietimo teisės aktus, pateikiamus Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos interneto puslapyje; 2) išanalizuoti gimnazijų, kuriose buvo vykdomas formalusis etnokultūrinis ugdymas, pasirinktų trejų metų archyvinis mokinių pažangumo duomenis, palyginti su mokinių, nesimokusių etninės kultūros, pažangumu; 3) aprašyti naratyvinę (asmeninę) etninės kultūros mokytojo, dirbančio suaugusiųjų gimnazijoje, patirtį; 4) apklausti 40 respondentų (iš jų 20 nesimokusių etninės kultūros ir 20 etninės kultūros dalyką turėjusių mokinių ar buvusių mokinių) ir palyginti apklausos rezultatus; 5) parengti darbo išvadas ir pateikti rekomendacijas.

Tyrimo metodai: 1) lauko tyrimų (anketų Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigų administracijoms, mokiniams ir buvusiems mokiniams, etninės kultūros mokytojo naratyvų) analizė; 2) Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos interneto puslapio dokumentų, susijusių su suaugusiųjų formaliuoju ugdymu, analizė; 3) gimnazijų, kuriose vyko formalusis etnokultūrinis ugdymas, archyvų (mokinių pažangumo) analizė.

Laukiami tyrimo rezultatai: apžvelgti etnokultūrinio ugdymo(si) ypatumai Lietuvos suaugusiųjų gimnazijose, pagrįsta arba paneigta formaliojo etnokultūrinio ugdymo(si) svarba ugdant mokinių asmenybę ir bendrąsias kompetencijas ir pateiktos rekomendacijos.

LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ UGDYMO SPECIFIKA IR ETNINĖS KULTŪROS FORMALUSIS UGDYMAS

Formalusis etninės kultūros ugdymas Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigose

Lietuvos suaugusieji pagal formaliojo švietimo programas gali mokytis kelių tipų įstaigose: 1) suaugusiųjų bendrojo ugdymo mokyklose (mokymo centruose) arba bendrojo ugdymo mokyklose, turinčiose suaugusiųjų klases; 2) profesinio mokymo įstaigose; 3) aukštosiose mokyklose – kolegijose ir universitetuose. Tyrimui „Etnokultūrinio ugdymo ypatumai ir svarba jaunimo ir suaugusiųjų amžiaus grupėse“ pasirinktos Lietuvos formalųjį švietimą teikiančios suaugusiųjų bendrojo ugdymo įstaigos – suaugusiųjų progimnazijos, suaugusiųjų pagrindinės mokyklos, suaugusiųjų gimnazijos ir Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklos, turinčios suaugusiųjų mokymo klases.

Peržiūrėjus registro AIKOS¹ 2020 m. informaciją, tyrimui atrinktos 69 Lietuvos ugdymo įstaigos, kurių aprašo skiltyje „paskirtis ir kitos paskirtys“ nurodyta „gimnazijos tipo suaugusiųjų gimnazija“. Tai Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centras, Alytaus suaugusiųjų ir jaunimo mokykla, Biržų „Saulės“ gimnazija, Druskininkų švietimo centras, Elektrėnų „Versmės“ gimnazija, Ignalinos gimnazija, Jonavos suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras, Joniškio „Aušros“ gimnazija, Joniškio „Saulės“ pagrindinė mokykla, Joniškio Mano Slančiausko progimnazija, Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazija, Kaišiadorių suaugusiųjų ir jaunimo mokykla, Kauno „Aitvaro“ mokykla, Kauno Aleksandro Puškino gimnazija, Kauno r. Garliavos Jonučių gimnazija, Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazija, Kauno suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras, Kazlų Rūdos sav. Plutiškių gimnazija, Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras, Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras, Klaipėdos suaugusiųjų gimnazija, Kretingos rajono švietimo centras, Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija, Marijampolės jaunimo mokykla, Marijampolės suaugusiųjų mokymo centras, Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija, Pakruojo „Žemynos“ pagrindinė mokykla, Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras, Plungės „Saulės“ gimnazija, Prienų „Revuonos“ pagrindinė mokykla, Prienų „Žiburio“ gimnazija, Radviliškio Lizdeikos gimnazija, Prezidento Jono

¹ Švietimo ir mokslo institucijų registras (AIKOS), prieiga per internetą:

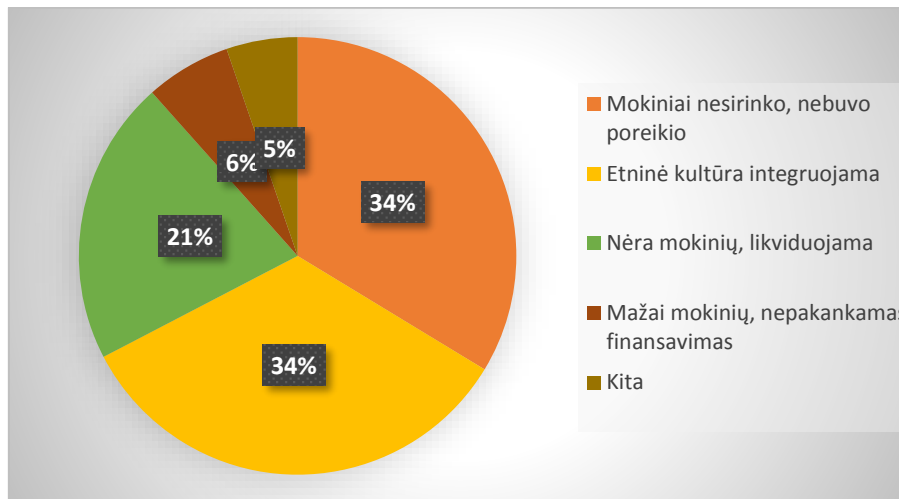
<https://www.aikos.smm.lt/Registrai/Svietimo-ir-mokslo-institucijos/SitePages/Pagrindinis.aspx?ss=d4401bcb-d143-429f-a4c1-31cb060f05bf>.

Žemaičio gimnazija, Rokiškio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras, Šakių „Varpo“ mokykla, Šakių „Žiburio“ gimnazija, Šalčininkų Santarvės gimnazija, Šiaulių Normundo Valterio jaunimo mokykla, Šiaulių suaugusiųjų mokykla, Šiaulių r. Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazija, Šiaulių r. Kuršėnų Stasio Anglickio progimnazija, Šilalės suaugusiųjų mokykla, Šilutės jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras, Širvintų r. Gelvonų gimnazija, Skuodo Pranciškaus Žadeikio gimnazija, Švenčionių r. Švenčionėlių Mindaugo gimnazija, Tauragės r. Skaudvilės gimnazija, Tauragės suaugusiųjų mokymo centras, Telšių suaugusiųjų mokykla, Trakų suaugusiųjų mokymo centras, Ukmergės Užupio pagrindinė mokykla, Utenos Dauniškio gimnazija, Vilkaviškio r. Kybartų suaugusiųjų mokykla, Vilniaus „Gijos“ jaunimo mokykla, Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija, Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija, Vilniaus Gabrielės Petkevičaitės-Bitės suaugusiųjų mokymo centras, Vilniaus Jono Ivaškevičiaus jaunimo mokykla, Vilniaus mokymo centras, Vilniaus suaugusiųjų mokymo centras, Visagino „Atgimimo“ gimnazija, Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo centras, Alytaus profesinio rengimo centras, Mažeikių politechnikos mokykla, Varėnos technologijos ir verslo mokykla. Į ugdymo įstaigų administracijoms pateiktą anketą atsakė 62 ugdymo įstaigos iš 69 atrinktų, todėl tolesnė šio skyriaus duomenų analizė bus atliekama remiantis atsakiusių skaičiumi (62 – 100 %).

Suaugusiųjų ugdymo įstaigų administracijos atstovų buvo teirautasi, ar jų ugdymo įstaigose per trejus pastaruosius mokslo metus (2017–2018; 2018–2019; 2019–2020) mokiniams buvo siūlomas pasirenkamasis etninės kultūros dalykas. Tik 27 % respondentų (arba 17 mokyklų iš 62) atsakė mokiniams suteikę galimybę rinktis etninę kultūrą. Etninės kultūros pamokos tiriamuoju laikotarpiu vyko 6 % suaugusiųjų ugdymo įstaigų, tai yra iš viso 4 suaugusiųjų ugdymo įstaigos yra turėjusios etninės kultūros pamokų. Iš jų viena informavo, kad nuo 2020 m. bus uždaryta, ir atsisakė teikti detalesnę informaciją, vienoje pamokos 2019–2020 m. m. nevyko, vienoje etninės kultūros pamokos vyko dvejus paskutinius metus ir tik vienoje Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigoje etninės kultūros pamokos vyko visu tiriamuoju laikotarpiu.

Paanalizavus priežastis, kodėl etninės kultūros pamokos formaliajame ugdyme nevyksta, paaiškėja, kad didžioji dauguma ugdymo įstaigų priežastimi įvardina tai, kad mokiniai etninės kultūros nesirinko arba etninei kultūrai nebuvo poreikio. Taip atsakė 20 mokyklų iš 62 (32 %), tačiau pabrėžtina yra tai, kad net 9 ugdymo įstaigos iš šių 20-ies taip atsakiusių etninės kultūros teigė mokiniams rinktis nė nesiūliusios. Tiek pat (32 %) tirtų ugdymo įstaigų mano, kad formalųjį etninės kultūros ugdymą pakeičia integracija į kitus mokomuosius dalykus. Viena įstaiga (1,6 %) nurodė turinti tik neformalaus švietimo užsiėmimus „Senieji amatai ir vilnos vėlimas“. 13 mokyklų (20 %) nurodė, kad jų ugdymo

įstaiga uždaroma arba suaugusiųjų ugdymas joje nebevykdomas. Formalaus etninės kultūros ugdymo nebuvimo priežastimi dėl mažo mokinių skaičiaus, nepakankamo finansavimo nurodė 4 ugdymo įstaigos (6 %). Viena ugdymo įstaiga (1,6 %) priežastimi nurodo tai, kad ugdymas vyksta įkalinimo įstaigoje, ir viena (1,6 %) – tai, kad ugdymas vyksta profesinio ugdymo centre vakarais pagal kelerių metų projektą ir visų dalykų mokiniai turi mažiau nei įprastai (1 pav.)

1 pav. Etninės kultūros dalyko nebuvimo suaugusiųjų ugdyme pagrindinės priežastys

Peržvelgus aukščiau pateiktą statistiką darytina išvada, kad formalusis etninės kultūros ugdymas suaugusiųjų švietimo grandyje tiriamuoju laikotarpiu vyko labai vangiai – iš 62 tirtų suaugusiųjų ugdymo įstaigų etninės kultūros pamokos paskutiniaisiais tiriamojo laikotarpio metais (2019–2020 m. m.) vyko tik dviejose suaugusiųjų ugdymo įstaigose (X klasėje Tauragės suaugusiųjų mokymo centre ir XI, XII (III, IV gimnazijos) humanitarinio profilio klasėse Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijoje).

Remiantis tyrimo anketų duomenimis, formaliojo etninės kultūros ugdymo svarba jaunimo ir suaugusiųjų amžiaus grupėse galima tik dviejose minėtose ugdymo įstaigose, todėl Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijoje išsamiau bus tiriami 2016–2017, 2017–2018, 2018–2019 m. m. mokinių pažangumo duomenys, nes šioje gimnazijoje etninės kultūros ugdymas vykdomas nuo 1996 metų, tačiau tyrimui pasirinkti tyrimo paraiškoje numatyti metai. Tauragės suaugusiųjų mokymo centre etninės kultūros dalyko pamokos vyko tik nuo 2018–2019 mokslo metų, todėl mokinių pažangumas bus nagrinėjamas tik šiais metais. Kitų dviejų ugdymo įstaigų, nurodžiusių turėjusių formalųjį etninės kultūros ugdymą, mokinių pažangumo duomenų nepavyko gauti.

Formalųjį etninės kultūros ugdymą reglamentuojančių švietimo dokumentų apžvalga

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas² formalųjį švietimą apibrėžia kaip švietimą, vykdomą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas švietimo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis arba aukštasis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija arba pripažįstama kompetencija, reikalinga įstatymų reglamentuojamam darbui ar funkcijai atlikti. Etninė kultūra Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigose gali būti ugdoma formaliajame švietime, nes Etninės kultūros pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosios programos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro patvirtintos dar 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V–651.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo redakcijoje, įsigaliojančioje nuo 2020 m. liepos 11 d., nurodami šie švietimo tikslai:

1) išugdyti kiekvienam asmeniui vertybines orientacijas, leidžiančias *tapti doru, siekiančiu žinių, savarankišku, atsakingu, patriotiškai* nusiteikusiu žmogumi, išlavinti dabartiniam gyvenimui svarbius jo komunikacinius gebėjimus, padėti įsisavinti žinių visuomenei būdingą informacinę kultūrą, užtikrinant valstybinės kalbos, užsienio kalbų ir gimtosios kalbos mokėjimą, informacinį raštingumą, taip pat šiuolaikinę socialinę kompetenciją ir *gebėjimus savarankiškai kurti savo gyvenimą ir sveikai gyventi*;

2) nustatyti asmens *kūrybinius gebėjimus* ir pagal tai padėti jam įsigyti kompetencijų ir (ar) kvalifikaciją, atitinkančią šiuolaikinį kultūros bei technologijų lygį ir padedančią jam įsitvirtinti ir sėkmingai konkuruoti tolydžiai kintančioje darbo rinkoje, perteikti technologijų, ekonomikos ir verslo kultūros pagrindus, būtinus šalies ūkio pažangai, konkurencingumui bei darniai raidai laiduoti, sudaryti sąlygas nuolat tenkinti pažinimo poreikius ir tobulėti mokantis visą gyvenimą;

3) stiprinti visuomenės *galias užtikrinant krašto ūkio, aplinkos* ir žmogiškųjų išteklių darnų vystymąsi, vidinį ir tarptautinį ūkio konkurencingumą, nacionalinį saugumą ir demokratinės valstybės raidą;

4) *perteikti asmeniui tautinės ir etninės kultūros pagrindus*, Europos ir pasaulio humanistinės kultūros tradicijas ir vertybes, laiduoti sąlygas asmens *brandžiai tautinei savimonei, dorovinei, estetinei*, mokslinei kultūrai, pasaulėžiūrai formuotis, taip pat garantuoti *tautos, krašto kultūros tęstinumą, jos tapatybės išsaugojimą, nuolatinį jos vertybių kūrimą, puoselėti krašto atvirumą* ir dialogiškumą;

² Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. 2 straipsnis. 3 punktas. Prieiga per internetą: <https://www.infolex.lt/ta/54723>.

5) sudaryti sąlygas asmeniui įgyti *demokratijos tradicijas įkūnijančius pilietinės ir politinės kultūros pagrindus*, išplėtoti *gebėjimus ir patirtį*, būtiną asmeniui, kaip kompetentingam Lietuvos Respublikos piliečiui, Europos ir pasaulio bendrijos, daugiakultūrės visuomenės nariui³ (kursyvu išskirta darbo autorės).

Peržvelgus šiuos Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo apibrėžtus tikslus, kaip ir akivaizdu, kad etninės kultūros ugdymas koreliuotų kone su kiekvienu iš numatytų tikslų, tačiau realiame gyvenime etninė kultūra, kaip dalykas, nustumiami į šalį labai dažnai teigiant, kad etninė kultūra ugdymo įstaigose integruojama į kitus dalykus, ar kad etninei kultūrai, kaip atskiram dalykui, nepakanka skiriamų valandų.

5-as minėto įstatymo straipsnis nusako švietimo sistemos principus – lygias galimybes, kontekstualumą, veiksmingumą, tęstinumą. Etninė kultūra, kaip dalykas, lyg ir turėtų būti lygiavertis kitiems mokomiesiems dalykams. 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrieji ugdymo planai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. V-417, nusako, kad etninę kultūrą mokykloje galima rinktis kaip papildomą dalyką: „19. Be privalomojo ugdymo turinio dalykų, mokykla siūlo mokiniams rinktis: 19.1. mokymosi poreikius atitinkančius dalykų modulius, pasirenkamuosius dalykus (pavyzdžiui, nacionalinio saugumo ir krašto gynybos modulį, *etninę kultūrą*, biochemiją, ugdymo karjerai ir kitus dalykus) kurių turinį nustato švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintos ir (arba) mokyklos parengtos, ir mokyklos vadovo patvirtintos programos. Šios programos įgyvendinamos per pamokas, skirtas *mokinio ugdymo poreikiams ir mokymosi pagalbai teikti*, numatytas Bendrųjų ugdymo planų 77, 93 punktuose.“⁴

2019–2020 ir 2020–2021 m. m. pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų 5 priedas reglamentuoja suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų įgyvendinimą. Šio dokumento 5 punktą „Dalykai ir jiems skiriamų pamokų minimalus skaičius suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programoms įgyvendinti kasdieniu arba nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais (grupinio mokymosi forma) per dvejus mokslo metus“ nurodo, kad pamokoms mokinių ugdymo poreikiams tenkinti gali būti skiriamos 222 valandos 9–10 suaugusiųjų pagrindinio ugdymo klasėse per dvejus mokslo metus. Suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programai įgyvendinti neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo

³ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. 3 straipsnis. Prieiga per internetą: <https://www.infolex.lt/ta/54723>;

⁴ 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai. p. 4. Prieiga per internetą: https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/pagrindinis/2019-2021%20m_m_%20Pagrindinio%20ir%20vidurinio%20ugdymo%20program%C5%B3%20%20BUP.pdf.

būdu per mokslo metus 9 (gimnazijos I) klasei gali būti skiriama 37–64,75 val., o 10 (gimnazijos II) klasei – 37–74 val.

Suaugusiųjų vidurinio ugdymo programai įgyvendinti per dvejus mokslo metus mokinio pasirinktam mokymo turiniui tegali būti skiriama tik 20 val. (14 val. mokyklose, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba) mokantis kasdieniu arba nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, ir 10 val. (7 val. mokyklose, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba) mokantis neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu. Skiriant tik tiek valandų, be abejonės, dalyko išsamus, kokybiškas pažinimas sunkiai įmanomas, tačiau 6 minėto dokumento punktas nurodo, kad mokinys, kuris mokosi pagal suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, gali nesimokyti menų, fizinio ugdymo, technologijų. Mokiniui, nepasirinkusiam fizinio ugdymo, menų ar technologijų dalykų, pamokos gali būti skiriamos pagal mokinio poreikius kitiems pasirinktiems dalykams mokytis. Be abejonės, kokybiškam etninės kultūros dalyko programos įsisavinimui tikslinga skirti ir neformalaus ugdymo valandų praktinei etnokultūrinei veiklai, papildančiai etninės kultūros dalyko temas.

Remiantis šiame darbo skyriuje apžvelgta švietimo dokumentų medžiaga suaugusiųjų ugdymo įstaigų pasiteisinimas nesant valandų etninei kultūrai tampa svarstytinas. Valandų, akivaizdu, įmanoma atrasti, tačiau būtina ir motyvacija tokiems sprendimams. Antra vertus, esant gausiai įvairių pasirenkamųjų dalykų pasiūlai, etninė kultūra galimai ištirpsta tokioje gausoje. Be to, skiriant tiek mažai valandų, nesusidaro mokytojo etatas etninės kultūros specialistui, ir tokių specialistų, gebančių profesionaliai ir kompetentingai mokyti etninės kultūros, ypač suaugusiųjų ugdymo įstaigose, akivaizdžiai trūksta. Tą parodo ir tyrimo apklausa – apklausiant suaugusiųjų ugdymo įstaigų administracijų atstovus paaiškėja, kad tik 5-ios iš 52 į klausimą ar į jų įstaigą būtų įmanoma priimti etninės kultūros mokytoją ugdymo įstaigos atsakė turinčios etninės kultūros kvalifikuotą mokytoją (1 lentelė).

1 lentelė. Suaugusiųjų ugdymo įstaigų administracijos atstovų atsakymai į klausimą „Jei į Jūsų ugdymo įstaigą kreiptųsi etninės kultūros mokytojas ir pageidautų gauti valandų etninės kultūros pamokoms, ar tai būtų įmanoma? Kodėl?“

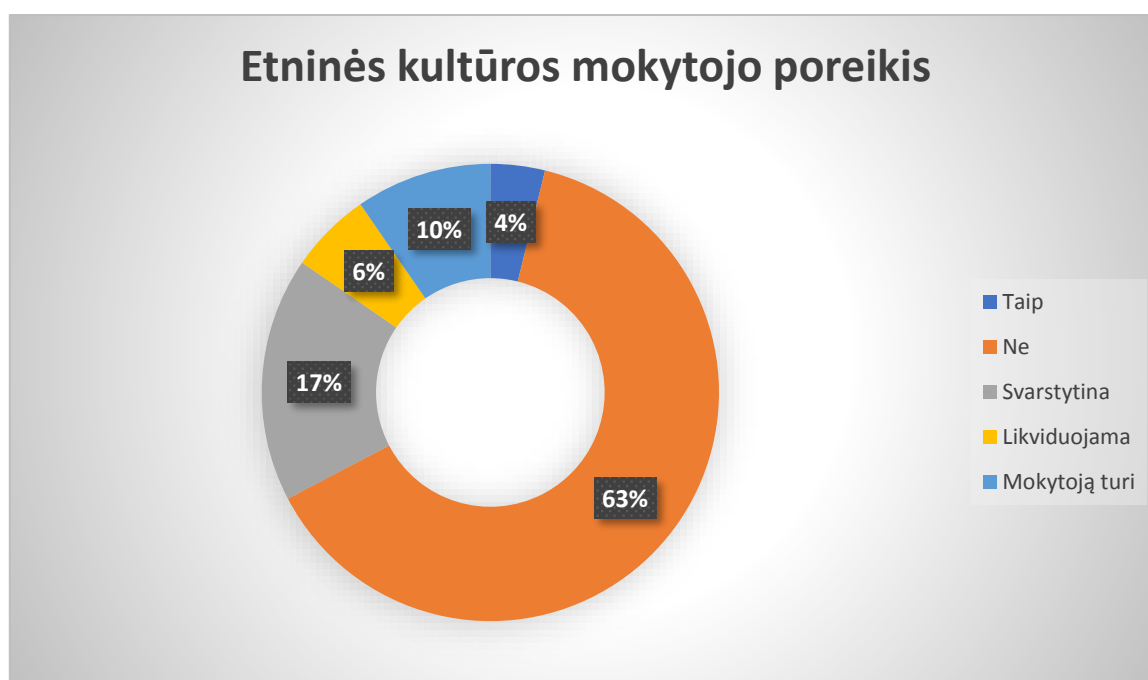
Atsakymų grupė	Suaugusiųjų ugdymo įstaigų administracijos atstovų atsakymai (kalba netaisyta)
Taip	1. Taip. 2. Taip.
Ne	3. Etninė kultūra integruojama. 4. Neįmanoma. 5. Ne, nes turime pakankamai mokytojų.

6. Būtų skiriamas per mažas krūvis. Mokytojas turi įgyti daugiau kvalifikacijų.
7. Bendrojo ugdymo mokykloje tai galėtų būti laisvai pasirenkamas dalykas III –IV gimnazijos klasėse. Besimokančiųjų pagal suaugusių pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas grupėse tikrai jokios galimybės gauti valandų.
8. Ne, nes mokiniai nesirenka ir atskirai valandų etninės kultūros pamokoms neskiriame.
9. Ne, nes pagal etatinį apmokėjimą neturime pakankamai lėšų.
10. Ne, nes šiuo metu nėra tokio poreikio.
11. Ne, nes pagal gimnazijos 2019-2020 ir 2020-2021 m. m. ugdymo planą, parengtą darbo grupės, suderintą su steigėju ir patvirtintą gimnazijos direktoriaus įsakymu, etninė kultūra integruojama į ugdymo turinį ir jai atskiros valandos nenumatytos.
12. Kadangi etninė kultūra integruojama į dalykus, manome, kad valandų neskirtume.
13. Manau, kad ne. Kitas dalykas, klasių nedaug, krūvį šio dalyko mokytojui sunku būtų užtikrinti.
14. Suaugusiųjų klasėse, kurios dažniausiai mokosi nuotoliniu būdu, nebūtų labai aktualu skirti laiko etnokultūrai. Juolab, kad etnokultūros temos integruojamos į kitus dalykus.
15. Nebūtų.
16. Turime savo specialistus kurie veda pasirinktas pamokas.
17. Ne, neturime galimybių: daugiau kaip pusė mokinių mokosi Pataisos namų skyriuje, centre – trijomis pamainomis. Dauguma mokinių dirba ir nenori papildomų užsiėmimų.
18. Ne.
19. Suaugusiųjų klasėse tikriausiai nebūtų tokios galimybės.
20. Ne.
21. Galimybės nebūtų. Etninės kultūros pamokų nenumato bendrieji ugdymo planai patvirtinti SMSM.
22. Mokykloje kitais mokslo metais nenumatoma dėstyti etninės kultūros kaip atskiro mokomojo dalyko.
23. Ne, nes per mažas valandų, skiriamų UP, skaičius mokomiesiems dalykams.
24. Neplanuojame etninės kultūros dėstyti kaip atskiro dalyko. Esame jaunimo mokykla, didesnę dėmesį skiriame ikiprofesiniam ugdymui.
25. Neplanuojame artimiausiu metu keisti ugdymo plano, etninės kultūros programos ir toliau bus integruotos.
26. Suaugusiųjų klasėse –ne!
27. Pagrindinio ugdymo I koncentro programoje 5-8 klasių mokiniams iki šiol nebuvo numatyta etninės kultūros pamokų.
28. Ne, nes mes pasirinkę mokymosi formą/būdą – pavienį mokymąsi/nuotolinį mokymąsi.
29. Ne, nes pamokas veda kitų dalykų mokytojai.
30. Ne, nes nėra galimybių, o kai kurios etninės kultūros temos dėstomos per muzikos, lietuvių kalbos ir literatūros, etikos pamokas.
31. Kviestiniu mokytojus kviečiame į mokyklą per Kultūros paso renginius. Pvz.: „Velykų margutis“, apie Adventą ir kt. Asmenį

	<p>įdarbinti mokykloje neturime galimybės dėl etatų skaičiaus ir finansų.</p> <p>32. Ne, nes finansavimas vis mažėja.</p> <p>33. Skirti pamokų pagal bet kurio dalyko mokytojo pageidavimą neįmanoma. Informacija apie laisvą mokytojo pareigybę skelbiama mokyklos, savivaldybės ir/ar darbo biržos interneto svetainėse. Pretendentų atranką į mokytojo pareigybę reglamentuoja 2011-09-15 ŠMM įsakymas Nr. V-1680 "Dėl mokytojų priėmimo ir atleidimo iš darbo tvarkos aprašo patvirtinimo".</p> <p>34. Šiuo metu tokio poreikio nėra.</p> <p>35. Ne. Tai yra profesinė mokykla ir ugdymo planuose nenumatyta.</p>
Svarstyta	<p>36. Taip, jei mokiniai rinkęsi etninės kultūros pamokas.</p> <p>37. Tik dėl neformaliojo švietimo ir jeigu suaugusiųjų klasių mokiniai išreikštų pageidavimą.</p> <p>38. Tai priklauso nuo klasių komplektų ir mokinių skaičiaus. Mūsų mokykla nėra didelė.</p> <p>39. Situacija kinta kiekvienų mokslo metų pradžioje, viskas priklauso nuo biudžeto. Jei tais metais būtų galimybė apmokėti, tuomet taip, tačiau tai būtų maža etato dalis.</p> <p>40. Jeigu mokiniams būtų poreikis mokytis etninės kultūros, mielai sudarytumėme sąlygas dirbti pageidaujančiam mokytojui.</p> <p>41. Tai būtų įmanoma, jei susidarytų norinčių mokytis šį dalyką mokinių grupė.</p> <p>42. Svarstytume galimybę, atsižvelgdami į konkrečią situaciją, mokslo metus, turimą finansavimą ir kt. aplinkybes.</p> <p>43. Teoriškai tikrai būtų įmanoma ir labai palaikytume tokią idėją, nes esame etninę kultūrą puoselėjanti mokykla, tačiau renkames kitas formas, būdus ir metodiką. Didžiausias etninės kultūros puoselėjimas vyksta choreografijos pamokose, nes mokykla turi tautinių šokių kolektyvą „Kibirktėlė“. Su mokytoju, kuris pageidautų etninės kultūros pamokų, galėtume sudaryti savanoriškos veiklos sutartį, žinoma, ieškotume ir kitų galimybių</p> <p>44. Gautų jeigu būtų poreikis.</p>
Ugdymo įstaiga turi etninės kultūros mokytoją	<p>45. Etninės kultūros mokytojo neįmanoma įdarbinti, kadangi mokiniai nesirenka etninės kultūros pamokų. Be to, gimnazijoje dirbantis lietuvių kalbos mokytojas turi folkloristikos magistro laipsnį, bet pamokų neturi (mokiniai nesirenka).</p> <p>46. Mūsų Centre yra mokytojas, kuris turi pažymėjimą, leidžiantį mokytis etnokultūros dalyką.</p> <p>47. Gimnazijoje turime mokytoją, kuris galėtų vesti etninės kultūros pamokas.</p> <p>48. Turime kol kas pakankamai specialistų. Etninės kultūros pamoka yra tik 1 /sav.</p> <p>49. Mūsų gimnazijoje etninės kultūros mokytoja metodininkė, etninės kultūros ir folkloristikos magistrė dirba jau 20 metų, todėl kol kas mums užtenka vieno specialisto. Tačiau jei jos nebūtų, ir mokiniai rinkęsi etninę kultūrą, o valandų būtų tam skiriama – būtų priimamas kitas mokytojas.</p>

Ugdymo įstaiga likviduojama	50. Nuo 2020-09-01 suaugusiųjų mokymo gimnazijoje nebus. 51. Nuo 2020-08-31 mokykla likviduojama. 52. Ne. Nes nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. mokykla likviduojama.
-----------------------------	--

Susumavus šio klausimo atsakymų duomenis diagramoje, paaiškėjo, kad etninės kultūros mokytoją turi tik 10 % į minėtą klausimą atsakiusiųjų ugdymo įstaigų. 6 % šių ugdymo įstaigų nuo 2020 m. rugsėjo bus likviduotos. Net 63 % atsakiusiųjų etninės kultūros mokytojo dirbti nepriimtų dėl įvairiausių priežasčių (anot respondentų, etninė kultūra integruojama, būtų skiriamas per mažas krūvis, nėra poreikio ir pan. žr. 1 lentelė). Galimybę priimti etninės kultūros mokytoją apsvarstytų 17 % atsakiusiųjų įstaigų, ir tik 4 % į minėtą klausimą atsakė teigiamai (2 pav.).

2 pav. Suaugusiųjų ugdymo įstaigų, atsakiusių dėl etninės kultūros mokytojo poreikio, diagrama, proc. (100 % – 52 į klausimą atsakiusios ugdymo įstaigos)

Etninei kultūrai, tikėtina, išties reikalingas didesnis dėmesys – ji galėtų ir privalėtų būti ne pasirenkamųjų dalykų sąrašė, o būti lygiavertis ugdomas dalykas, pvz., istorijai, lietuvių kalbai, psichologijai, sveikai gyvensenai ar menams. Esant dabartinei situacijai, suaugusiųjų ugdymo įstaigos etninės kultūros dalyko mokytojo nepageidauja, nemotyvuoja savo mokinių etninės kultūros dalyką pasirinkti – tikėtina, vertėtų arba numatyti privalomas etninės kultūros pamokas, arba įtikinti pačias ugdymo įstaigas, kad tinkamai dėstoma etninės kultūra padeda

pasiekti Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme numatytų tikslų, o svarbiausia, padeda pasiekti ne tik geresnės motyvacijos lankyti pamokas, bet ir geresnių pažangumo rezultatų.

ETNINĖS KULTŪROS UGDYMO SVARBA JAUNIMO IR SUAUGUSIŲJŲ AMŽIAUS GRUPĖJE

Formaliojo etninės kultūros ugdymo ir mokinių pažangumo koreliacija

Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme nurodyta – „mokymosi pasiekimų vertinimo paskirtis – padėti mokiniui pasitikrinti mokymosi pažangą“⁵. Minėto įstatymo 11 str. apibrėžia ir vidurinio ugdymo paskirtį (padėti asmeniui įgyti bendrąjį dalykinį, sociokultūrinį, technologinį raštingumą, dorinę, tautinę ir pilietinę brandą, profesinės kompetencijos pradmenis⁶). Mokyklos baigimo dokumentuose – mokiniams išduodamuose brandos atestatuose įrašomas galutinis dalykų vertinimo vidurkis ir egzaminų įvertinimo rezultatai. Tikėtina, kad šie faktoriai geriausiai atspindi mokinio mokymosi pažangą (ypač valstybinių egzaminų rezultatai), todėl, norint išsiaiškinti etninės kultūros ir mokinių pažangumo koreliaciją, buvo analizuoti tiriamųjų metų etninės kultūros pamokas turėjusių suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokinių pažangumo duomenys (į atestatą įrašomų ar metinių pažymių vidurkis ir valstybinių egzaminų vertinimas), palyginant etninės kultūros pamokas lankiusių mokinių ir mokinių, kurie tokių pamokų neturėjo, rezultatus. Keltina hipotezė – jei visus trejus tiriamuosius metus vienos ir antros grupės mokinių rezultatai dėsningai skirtingi – pvz., etninę kultūrą turėjusių mokinių būtų aukštesni, būtų galima teigti, kad, tikėtina, etninės kultūros pamokos turi teigiamą poveikį mokinių pažangumui. Tokiam palyginimui tikslinga rinktis tos pačios aplinkos respondentus, tuomet tikėtinas didesnis tikslumas. Kadangi tokių ugdymo įstaigų, tiriamaisiais metais turėjusių etninės kultūros pamokas ir sutikusių bendradarbiauti tyrime, buvo tik dvi (Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija ir Tauragės suaugusiųjų mokymo centras), analizuoti šių ugdymo įstaigų mokinių pažangumo duomenys. Vienoje ugdymo įstaigoje tirti 382-ų tiriamaisiais 2016–2017, 2017–2018 ir 2018–2019 mokslo metais

⁵ 38 str. | Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. Straipsnio redakcija įsigalioja nuo: 2018-02-01. Teisės akto redakcija įsigalioja nuo: 2020-07-11. Teisės akto statusas: Galiojantis;

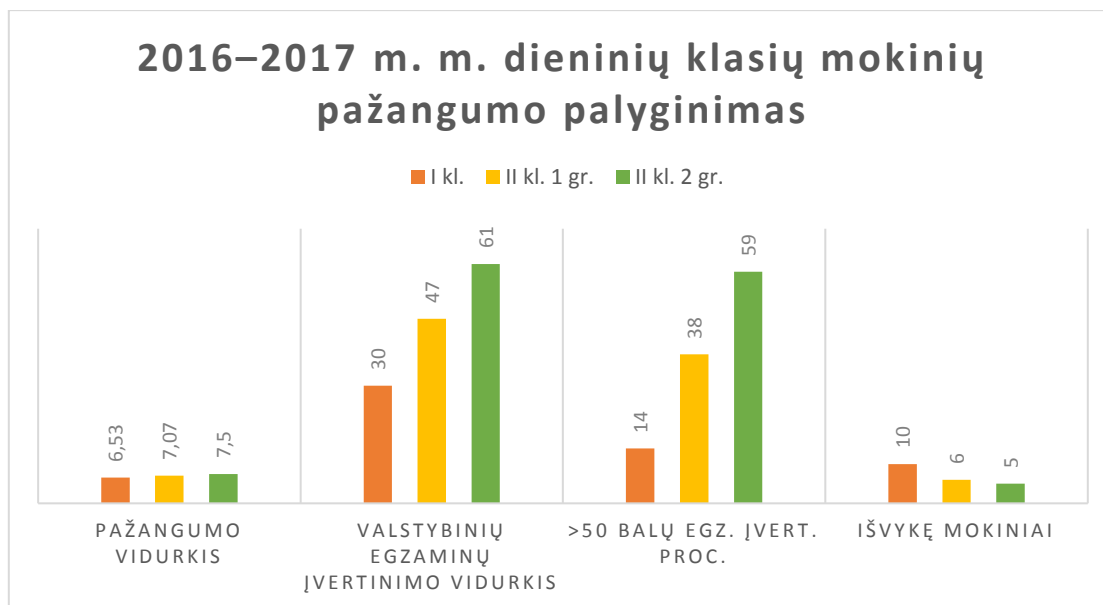
⁶ 11 str. | Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. Straipsnio redakcija įsigalioja nuo: 2017-09-01. Teisės akto redakcija įsigalioja nuo: 2020-07-11. Teisės akto statusas: Galiojantis.

IV gimnazijos klasę lankiusių respondentų pažangumo duomenys (iš jų etninę kultūrą mokėsi 102 respondentai), kitoje – X klasės 2018–2019 m. m. (tik tais metais pradėjo vykti etninės kultūros pamokos) metinių pažymių vidurkių duomenys. Šioje klasėje mokėsi 15 mokinių, iš jų etninės kultūros pamokas buvo pasirinkę 7 mokiniai (2 priedas).

2016–2017 m. m. tiriamųjų suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokinių pažangumo palyginimas

2016–2017 m. m. Vilniaus „Židinio“ gimnaziją lankė dvi dieninės gimnazinės klasės. Vienos jų mokiniai turėjo galimybę lankyti etninės kultūros pamokas (*toliau darbe* – II kl.), kitos (*toliau darbe* – I kl.) – ne. Etninės kultūros pamokas turėjo galimybę lankyti humanitarinį profilį pasirinkę mokiniai – turėta 1 savaitinė etninės kultūros pamoka. Išanalizavus šių metų dienines klases lankiusių mokinių pažangumo duomenis, paaiškėja, kad I kl. mokėsi 22 mokiniai, 10 jų išvyko ir gimnazijos nebaigė, 12 gimnaziją baigė. Bendras mokinių, baigusią gimnaziją, pažangumo vidurkis – 6,53. Šioje klasėje buvo laikyta 14 valstybinių egzaminų (1,17 egz. mokiniui). Šių egzaminų įvertinimo vidurkis – 30 balų (50–56 balais įvertinti 2 egzaminai, 1 egzaminas neišlaikytas).

Antroji dieninė klasė tyrimui skaidyta į dvi grupes (pirmoje grupėje – etninės kultūros nesimokiusių mokinių pažangumo duomenys (II kl. 1 gr.), antroje – mokinių, kurie mokėsi etninę kultūrą, pažangumo duomenys (II kl. 2 gr.). Iš viso šią klasę lankė 35 mokiniai. Iš jų etninės kultūros nesimokė 12, o etninės kultūros pamokas turėjo 23 mokiniai. Iš pirmos grupės per metus išvyko 6 mokiniai, 6 mokiniai gimnaziją baigė, iš antros grupės išvyko 5, gimnaziją baigė 18 mokinių. Pirmos grupės mokinių bendras pažangumo vidurkis – 7,07, antros – 7,5. Pirmoje grupėje laikyta 13 valstybinių egzaminų (2,17 egz. mokiniui), jų įvertinimo vidurkis – 47 (50–92 balais įvertinti 5 egzaminai). Antroje grupėje laikyta 27 valstybiniai egzaminai (1,5 egz. mokiniui), jų įvertinimo vidurkis – 61 balas (50 – 100 balų įvertinti 16 egzaminų, iš jų vienas – 100 balų).

3 pav. 2016–2017 m. m. IV dieninių gimnazinių klasių mokinių pažangumo palyginimas

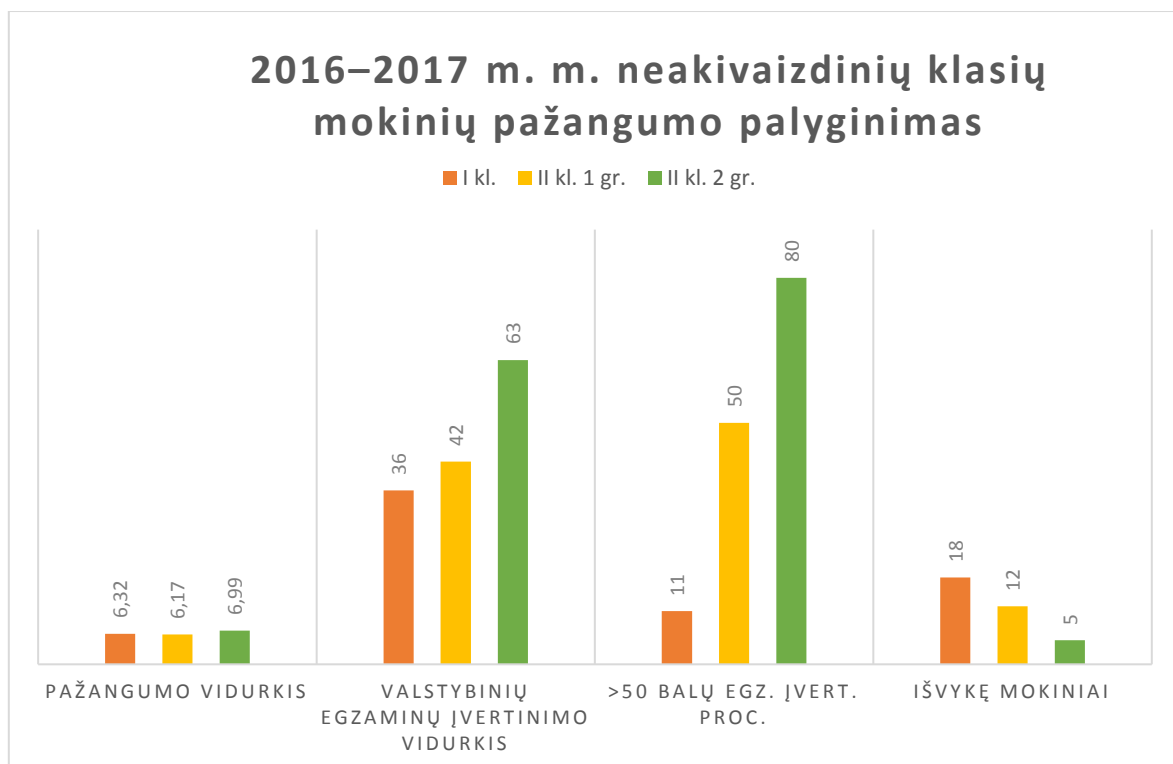
Sudarius diagramą (žr. 3 pav. ruda spalva (I kl.) – klasės, neturėjusios galimybės mokytis etninės kultūros, mokinių duomenys, geltona spalva (II kl. 1 gr.) – klasės, kurioje buvo galima mokytis etninės kultūros, jos nesimokiusių mokinių duomenys, žalia spalva (II kl. 2 gr.) – klasės, kurioje buvo galima mokytis etninės kultūros, etninės kultūros pamokas lankiusių mokinių pažangumo duomenys) matyti, kad mokinių, lankiusių etninės kultūros pamokas, pažangumo rodikliai žymiai geresni – šie mokiniai didesniu pažangumo vidurkiu baigė mokyklą (II kl. 2 gr. – 7,5 > II kl.1 gr. – 7,07 > I kl. – 6,53), ženkliai didesnis šių mokinių valstybinių egzaminų įvertinimo vidurkis (61>47>30), mažiau mokinių, turėjusių etninės kultūros pamokas, išvyko nebaigę mokslo metų (5<6<10) (3 pav.).

2016–2017 m. m. dvi neakivaizdines IV gimnazines klases šioje ugdymo įstaigoje taip pat galima skirstyti į tris grupes. I kl. – klasės, kurioje mokiniai neturėjo galimybės mokytis etninės kultūros, pažangumo duomenys. II kl. 1 gr. – kitos IV gimnazinės klasės, kurioje buvo galima pasirinkti etninės kultūros pamokas, etninės kultūros nesirinkusių mokinių ir II kl. 2 gr. – tos pačios klasės etninės kultūros pamokas lankiusių mokinių pažangumo duomenys. Etninės kultūros pamokų šie mokiniai turi net daugiau nei menų pamokų – 2 pamokas per mėnesį (dailės ar muzikos – 1 pamoka per mėnesį).

I kl. 2016–2017 m. m. lankė 29 mokiniai, iš jų per metus išvyko 18, gimnaziją baigė 11 mokinių. Šios klasės pažangumo vidurkis – 6,32. Buvo pasirinkti 9 egzaminai (0,8 egz. mokiniui), įvertinimo vidurkis – 36 balai. Nuo 50 iki 75 balų buvo įvertintas vienas egzaminas.

II kl. iš viso lankė 34 mokiniai. Etninės kultūros nesimokė 21 mokinys (II kl. 1 gr.), 13 – turėjo etninės kultūros pamokas (II kl. 2 gr.). Iš II kl. 1 gr. išvyko 12 mokinių, 9 mokiniai gimnaziją baigė, iš II kl. 2 gr. išvyko 5 mokiniai, 8 gimnaziją baigė.

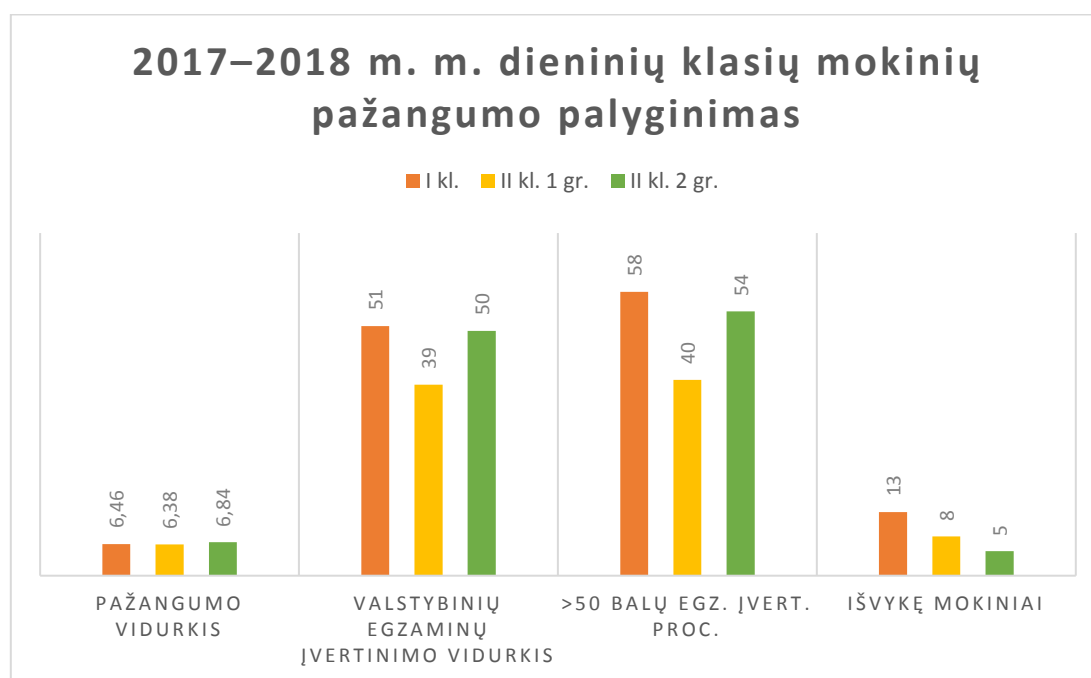
Sudarius 2016-2017 m. m. neakivaizdinių klasių mokinių pažangumo palyginimo diagramą (žr. 4 pav.) ir peržvelgus šios klasės pažangumo duomenis, paaiškėja, kad ir čia geresnių rezultatų pasiekta etninės kultūros dalyką turėjusioje grupėje – jos pažangumo vidurkis didžiausias ($6,99 > 6,32 > 6,17$). Dar didesnis skirtumas matyti palyginus valstybinių egzaminų išlaikymo duomenis – 1 gr. rinkosi 4 valstybinius egzaminus (0,4 egz. mokiniui), įvertinimo vidurkis – 42 (nuo 50 iki 72 įvertinti 2 egzaminai, 1 neišlaikytas), 2 gr. rinkosi 5 egzaminus (0,6 egz. mokiniui), įvertinimo vidurkis – 63 balai (nuo 50 iki 84 įvertinti 4 egzaminai, neišlaikytų nėra). Taip pat iš etninę kultūrą turėjusios grupės per mokslo metus išvyko mažiausiai mokinių ($5 < 12 < 18$). Neakivaizdinėms klasėms sudarius diagramą, kurioje, kaip ir dieninėms klasėms, lyginamas pažangumo vidurkis, valstybinių egzaminų įvertinimo vidurkis, daugiau nei 50 balų įvertintų valstybinių egzaminų procentas nuo visų laikytų egzaminų, ir per metus iš gimnazijos išvykusių mokinių skaičius, aiškiai matyti, kad mokinių, turėjusių etninės kultūros pamokas, visi minėti rodikliai geresni nei abiejų neakivaizdinių klasių mokinių grupių, neturėjusių galimybės mokytis etninės kultūros dalyko (4 pav.).

4 pav. 2016–2017 m. m. IV neakivaizdinių klasių pažangumo palyginimas

2017–2018 m. m. mokinių pažangumo palyginimas

2017–2018 m. m. Vilniaus „Židinio“ gimnazijoje vėl buvo suformuotos 2 dieninės klasės – vienoje jų etninės kultūros pamokų nebuvo (I kl.), kitoje buvo galimybė turėti vieną savaitinę etninės kultūros pamoką (II kl.), ir dvi neakivaizdinės klasės – vienoje jų taip pat buvo galimybė du kartus per mėnesį lankyti etninę kultūrą. Peržvelgus dieninių klasių mokinių pažangumo duomenis, matyti, kad I klasėje mokėsi 33 mokiniai, per mokslo metus išvyko 13, gimnaziją baigė 20 mokinių. Baigusių mokinių pažangumo vidurkis – 6,46. Šioje klasėje laikyti 33 valstybiniai egzaminai (1,65 egz. mokiniui), įvertinimo vidurkis – 51 balas (nuo 50 iki 100 įvertinta 19 egzaminų, iš jų du egzaminai įvertinti 100 balų, 1 egzaminas neišlaikytas). II kl. iš viso mokėsi 31 mokinsys. Etninės kultūros mokėsi 19 mokinių (II kl. 2 gr.), per metus iš jų išvyko 5 mokiniai. 14 mokinių baigė gimnaziją, jų pažangumo vidurkis – 6,84. Buvo pasirinkta 13 egzaminų (0,9 egz. mokiniui), įvertinimo vidurkis – 50 balų (nuo 50 iki 99 įvertinti 7 egzaminai, neišlaikiusių nėra). Nesimokiusių etninės kultūros (I kl. I gr.) mokinių šioje klasėje buvo 12, iš jų per metus išvyko 8, gimnaziją baigė 4 mokiniai. Jų pažangumo vidurkis – 6,38. Buvo pasirinkti 5 valstybiniai egzaminai (1,25 egz. mokiniui), įvertinimo vidurkis – 39 balai. Nuo 50 iki 76 balų buvo įvertinti 2 egzaminai, vienas – neišlaikytas.

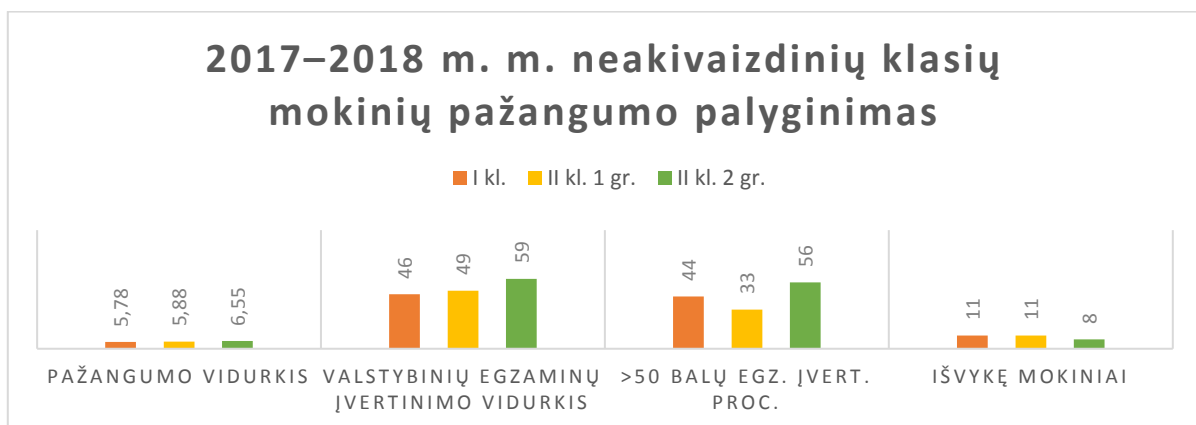
5 pav. 2017–2018 m. m. dieninių klasių mokinių pažangumo palyginimas

Palyginus 2017–2018 m. m. dieninių klasių pažangumo rezultatus (žr. 5 pav.), matyti, kad mokinių, turėjusių etninę kultūrą, pažangumo vidurkis kiek didesnis nei visų kitų mokinių (6,84>6,46>6,38). Šių metų dieninių I kl. ir II kl. 2 gr. valstybinių egzaminų įvertinimo vidurkiai apylygiai – tiek klasės, kurioje nesimokyta etninės kultūros, tiek kitos klasės mokinių grupės, kurioje etninės kultūros mokytasi (51 ir 50 balų). Tačiau tos pačios antros klasės mokinių rezultatai ženkliai skiriasi. Etninės kultūros nesimokiusių mokinių valstybinių egzaminų įvertinimo vidurkis – 39 balai, etninę kultūrą turėjusių mokinių – 50 balų. Valstybinių egzaminų įvertintų daugiau kaip 50 balų, šiais tiriamaisiais metais procentas taip pat didesnis I kl. – 58 %. Tačiau, lyginant II kl. abiejų mokinių grupių rezultatus, matyti, kad daugiau kaip 50 balų įvertintų egzaminų etninės kultūros pamokas turėjusiose mokinių grupėje – 54 %, o neturėjusiose tokių pamokų – 40 %. Taip pat mažiau mokinių, turėjusių etninės kultūros pamokas, dėl vienokių ar kitokių priežasčių išvyko iš mokyklos (5<8<13) (5 pav.).

2017–2018 m. m. neakivaizdinėje I kl. mokėsi 34 mokiniai. Per mokslo metus išvyko 11 mokinių, gimnaziją baigė 23 mokiniai. Gimnaziją baigusiu mokinių pažangumo vidurkis – 5,78. Buvo pasirinkta 18 valstybinių egzaminų (0,78 egz. mokiniui), įvertinimo vidurkis – 46 balai. Nuo 50 iki 99 balų įvertinti 8 egzaminai, 3 egzaminai neišlaikyti.

II neakivaizdinėje klasėje iš viso mokėsi 35 mokiniai. Etninės kultūros pamokų nelankė 19 mokinių (1 gr.), iš jų per mokslo metus išvyko 11, 8 mokiniai gimnaziją baigė. Šių mokinių pažangumo vidurkis – 5,88. II kl. 1 gr. buvo laikyti 3 valstybiniai egzaminai (0,38 egz. mokiniui), įvertinimo vidurkis – 49 balai. Vienas egzaminas išlaikytas 100 balų, 1 egzaminas neišlaikytas.

Etninės kultūros dalyko pamokas lankė 16 mokinių (II kl. 2 gr.), iš jų 8 mokiniai išvyko, 8 baigė gimnaziją. Šių mokinių pažangumo vidurkis – 6,55. Buvo laikyti 9 valstybiniai egzaminai (1,16 egz. mokiniui). Valstybinių egzaminų įvertinimo vidurkis – 59 balai. Nuo 50 iki 94 balų įvertinti 5 egzaminai, neišlaikytų egzaminų nėra.

6 pav. 2017–2018 m. m. neakivaizdinių klasių mokinių pažangumo palyginimas

Sudarius 2017–2018 m. m. neakivaizdinių klasių pažangumo duomenų diagramą (žr. 6 pav.), matyti, kad etninės kultūros pamokas lankiusių mokinių rezultatai ir šiais mokslo metais geresni. Šių mokinių gimnazijos baigimo atestato pažymių vidurkis yra aukščiausias (6,55>5,88>5,78), valstybinių egzaminų įvertinimo vidurkis taip pat aukščiausias (59>49>46). Etninės kultūros dalyką turėjusių mokinių grupėje taip pat didžiausias procentas valstybinių egzaminų, įvertintų daugiau nei 50 balų (56>44>33). Taip pat mažiausiai mokinių, turėjusių etninės kultūros dalyką, išvyko iš gimnazijos per mokslo metus (8<11), nes iš I kl. ir II kl. 1 gr. išvyko po 11 mokinių, iš II kl. 2 gr. – 8 mokiniai (6 pav.).

2018–2019 m. m. mokinių pažangumo palyginimas

2018–2019 m. m. Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijoje buvo suformuotos 2 dieninės IV gimnazijos klasių klasės. Analogiškai ankstesniems tyrinėtiems metams, jos skirstytinos į I kl. (klasė, kuri nesimokė etninės kultūros) ir II kl. (klasė, kurioje dalis mokinių mokėsi etninės kultūros dalyko). II kl. mokiniai išskirti į 1 gr. (etninės kultūros nesimokiusieji) ir 2 gr. (mokiniai, turėję 1 savaitinę etninės kultūros pamoką).

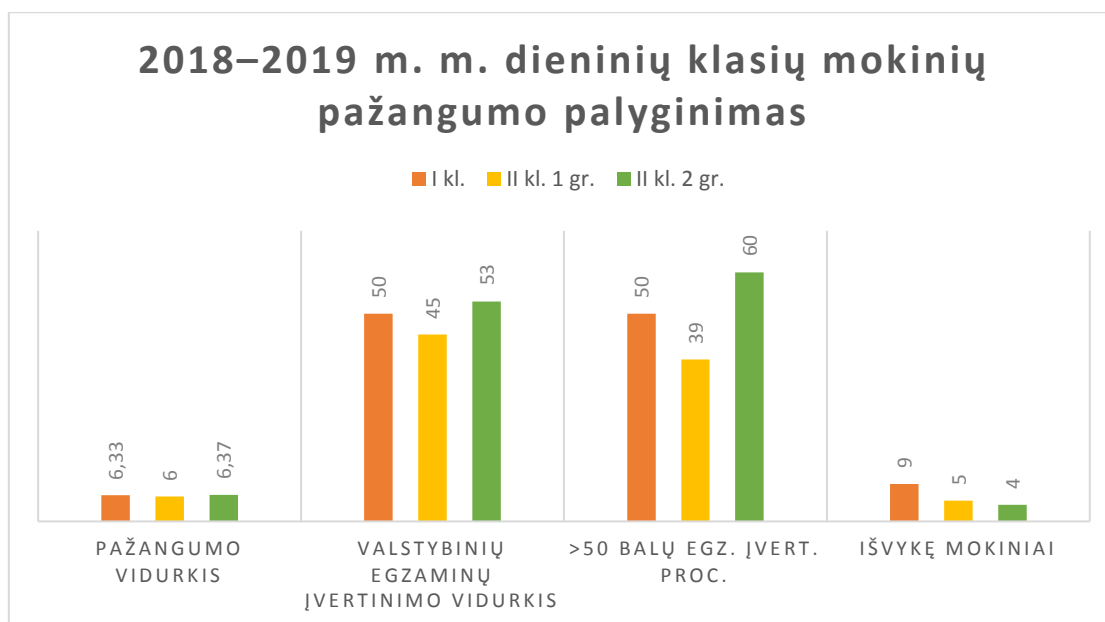
I kl. 2018–2019 m. m. mokėsi 32 mokiniai. Per mokslo metus išvyko 9 mokiniai, gimnaziją baigė 23 mokiniai. Baigusiu mokinių atestato pažymių vidurkis – 6,33. Buvo laikyti 34 valstybiniai egzaminai (1,48 egz. mokiniui). Įvertinimo vidurkis – 50 balų. Nuo 50 iki 100 balų įvertinta 17 egzaminų, iš jų 1 – 100 balų, neišlaikyti 2 egzaminai.

II kl. iš viso mokėsi 33 mokiniai. I gr. – 20 mokinių, iš jų per mokslo metus išvyko 5 mokiniai, 15 gimnaziją baigė. Šių mokinių atestatų pažymių vidurkis – 6,00. Buvo laikyti 23 valstybiniai egzaminai (1,5 egz. mokiniui), įvertinimų vidurkis – 45 balai. Nuo 50 iki 100 balų įvertinti 9 egzaminai, 1 egzaminas neišlaikytas.

2 gr. mokėsi 13 mokinių. Per mokslo metus išvyko 4, 9 mokiniai gimnaziją baigė. Baigusiu mokinių atestatų pažymių vidurkis – 6,37. Buvo laikyta 10 egzaminų (1,1 egz. mokiniui), įvertinimo vidurkis – 53 balai. Nuo 50 iki 98 balų įvertinti 6 egzaminai, neišlaikytų egzaminų nėra.

Sudarius šių mokslo metų dieninių klasių pažangumo duomenų palyginimo diagramą (žr. 7 pav.), matyti, kad etninės kultūros dalyką turėjusių mokinių atestatų pažymių vidurkis yra aukščiausias (6,37>6,33>6). Ir šiais metais valstybinių egzaminų įvertinimo vidurkis aukščiausias būtent etninės kultūros dalyką turėjusių mokinių grupėje (53>50>45), ir

egzaminų, įvertintų nuo 50 balų procentas yra didžiausias (60>50>39). Taip pat, kaip ir ankstesniais tirtais mokslo metais, iš gimnazijos per mokslo metus išvyko mažiausias skaičius mokinių – 2018–2019 m. m. iš I kl. išvyko 9 mokiniai, iš II kl. 1 gr. – 5 mokiniai, o iš II kl. 2 grupės – 4 mokiniai.

7 pav. 2018–2019 m. m. dieninių klasių mokinių pažangumo palyginimas

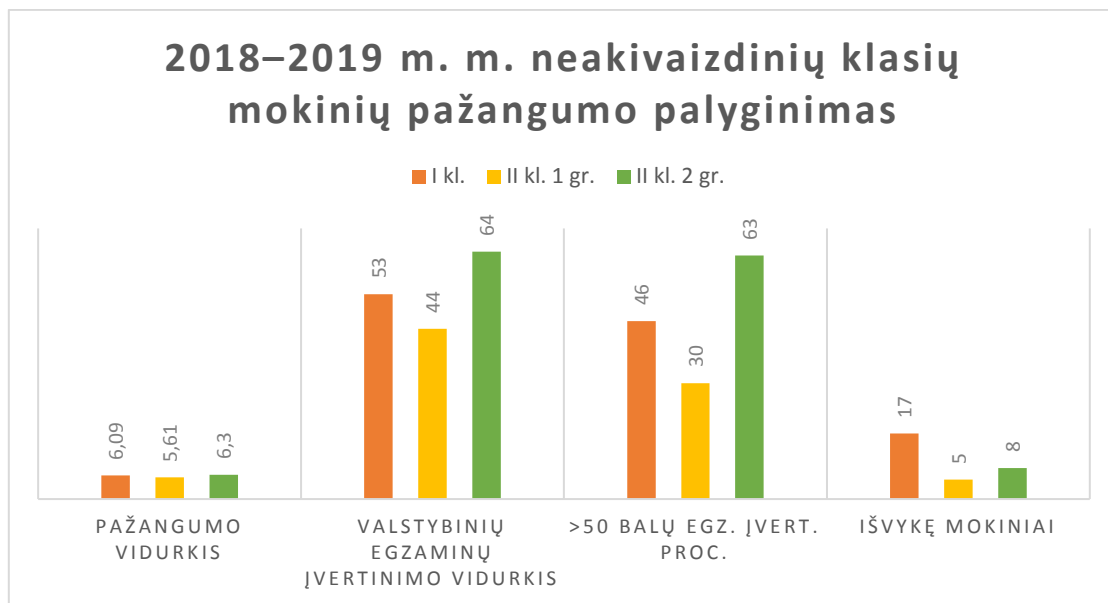
Neakivaizdinėje I kl. (etninės kultūros dalyko neturėjusioje klasėje) 2018–2019 m. m. mokėsi 31 mokinys, iš jų per mokslo metus išvyko 17 mokinių, 14 mokinių baigė gimnaziją. Baigusiujų gimnaziją mokinių atestatų pažymių vidurkis – 6,09. Buvo laikyta 13 valstybinių egzaminų (0,9 egz. mokiniui). Jų įvertinimų vidurkis – 53 balai, 50–95 balais įvertinti 6 egzaminai.

Neakivaizdinėje II kl. 1 gr. mokėsi 14 mokinių. Iš jų per mokslo metus išvyko 5 mokiniai, 9 mokiniai baigė gimnaziją. Šių mokinių pažangumo vidurkis – 5,61. Buvo laikyta 10 egzaminų (1,11 egz. mokiniui), įvertinimų vidurkis – 44 balai. 50-96 balais įvertinti 3 egzaminai, 1 egzaminas – neišlaikytas.

II kl. 2 gr. mokėsi 19 mokinių, iš jų per mokslo metus išvyko 8, gimnaziją baigė – 11 mokinių. Baigusiujų mokinių pažangumo vidurkis – 6,3. Buvo laikyti 8 egzaminai (0,73 egz. mokiniui), įvertinimų vidurkis – 64 balai. Nuo 50 iki 100 įvertinti 5 egzaminai, iš jų 1 – 100 balų.

Sudarius 2018–2019 m. m. neakivaizdinių klasių mokinių pažangumo palyginimo diagramą (žr. 8 pav.), jau trečius metus iš eilės stebėtinas geresnis etninės kultūros dalyką

turėjusių mokinių pažangumo rezultatas. Ir šiais metais mokiniai, turėję etninės kultūros pamokas, gimnaziją baigė šiek tiek geresniu atestatų pažymių vidurkiu ($6,3 > 6,09 > 5,61$), šių mokinių laikyti valstybiniai egzaminai įvertinti aukštesniais balais ($64 > 53 > 44$), didesnis procentas laikytų egzaminų įvertintų daugiau nei 50 balų ($63\% > 46\% > 30\%$). Ir tik šiais mokslo metais neakivaizdinių klasių mokinių, kurie turėjo etninę kultūrą ir paliko gimnaziją jos nebaigę, skaičius didesnis nei tos pačios klasės mokinių, nesimokiusių etninės kultūros, tačiau mažesnis nei I kl. (8 pav.).

8 pav. 2018–2019 m. m. neakivaizdinių klasių mokinių pažangumo palyginimas

Tauragės suaugusiųjų mokymo centre etninės kultūros dalykas pasirinktas X klasėje. Iš gautų nuasmenintų 2018–2019 m. m. X kl. duomenų, kurioje buvo galima pasirinkti etninės kultūros pamokas, duomenų matyti, kad iš viso šioje klasėje mokėsi 15 mokinių. 7 iš jų buvo pasirinkę etninės kultūros, 8 – menų dalyko pamokas. Buvo palyginti šios klasės mokinių metinių pažymių vidurkiai. Paaiškėjo, kad etninės kultūros dalyką turėjusių mokinių X klasės metinių pažymių vidurkis taip pat šiek tiek didesnis nei etninės kultūros dalyko neturėjusių ($5,96 > 5,49$).

Peržvelgus šio skyriaus medžiagą darytina išvada, kad **etninės kultūros dalykas** išties **turi teigiamos įtakos suaugusiojo mokinio visapusei brandai** – visų tirtų metų tiek IV gimnazinių klasių, tiek X klasės mokinių, turėjusių etninės kultūros pamokas, pažangumų vidurkiai aukštesni nei nesimokiusių šio dalyko. Vienu svarbiausiu šios išvados įrodymu laikytini valstybinių egzaminų įvertinimo rodikliai: visų trijų tiriamųjų metų tų pačių klasių (II

kl.) etninės kultūros dalyką turėjusių mokinių grupėse laikyti valstybiniai egzaminai įvertinti aukštesniais balais nei tų klasių etninės kultūros nesimokiusių mokinių grupėse, taip pat didesnis procentas egzaminų, įvertintų daugiau nei 50 balų. Stebint tokį trejus metus iš eilės dėsningai besikartojantį reiškinį, etninės kultūros dalyko svarba ugdant asmenybės brandą tampa neabejotina. Etninės kultūros ugdymo svarba stebėtina ir patyrinėjus trejų metų mokinių išvykimo iš ugdymo įstaigos duomenis. Paprastai etninės kultūros dalyką turėjusių ir gimnaziją palikusių mokinių skaičius mažesnis nei kitų tirtų mokinių grupių. Toks pasikartojantis dėsningumas trejus metus iš eilės stebintinas, nes šioje gimnazijoje etninės kultūros pamokas mokiniai pasirenka automatiškai, rinkdamiesi humanitarinių mokslų profilį. Nuo kitos savo klasės mokinių grupės, neturinčios etninės kultūros pamokų, dieninių klasių mokiniai skiriasi tuo, kad, be etninės kultūros pamokos, turi viena savaitine pamoka daugiau lietuvių k. ir užsienio k. pamokų, 1 savaitine pamoka mažiau matematikos pamokų, nebesimoko fizikos, chemijos, geografijos. Reiškiny, kodėl šios grupės mokiniai geriausiai motyvuoti ir labiausiai apsisprendę nesiblaškyti, eiti pasirinktu keliu, be to, ir valstybinius egzaminus gebantys laikyti pasiekdami geresnių rezultatų, dar tyrinėtinas, tačiau negalima atmesti ir etninės kultūros teigiamo poveikio šiai mokinių grupei.

Suaugusių mokinių ir buvusių mokinių apklausos analizė

Norint dar išsamiau patyrinėti etninės kultūros svarbą buvusiems suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokiniams buvo sukurta ir interneto puslapyje *apklausa.lt* įdėta anketa „Klausimynas mokiniams ir buvusiems mokiniams“⁷. Šios anketos nuoroda buvo išsiuntinėta Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijos etninės kultūros pamokas turėjusiems buvusiems šios gimnazijos mokiniams. Sulaukta 27 respondentų atsakymų. Taip pat tame pačiame interneto puslapyje buvo sukurta analogiška anketa „Klausimynas mokiniams ir buvusiems mokiniams 2“⁸. Šios anketos nuoroda buvo išsiųsta dvylikai didžiausių mokinių skaičių turėjusių Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigų. Deja, atsakymai buvo gauti tik iš dviejų respondentų – kokybiškas palyginimo metodas šiose grupėse dėl mažo antros grupės respondentų skaičiaus nebūtų tikslingas, todėl darbe bus taikomas anketų analizės metodas,

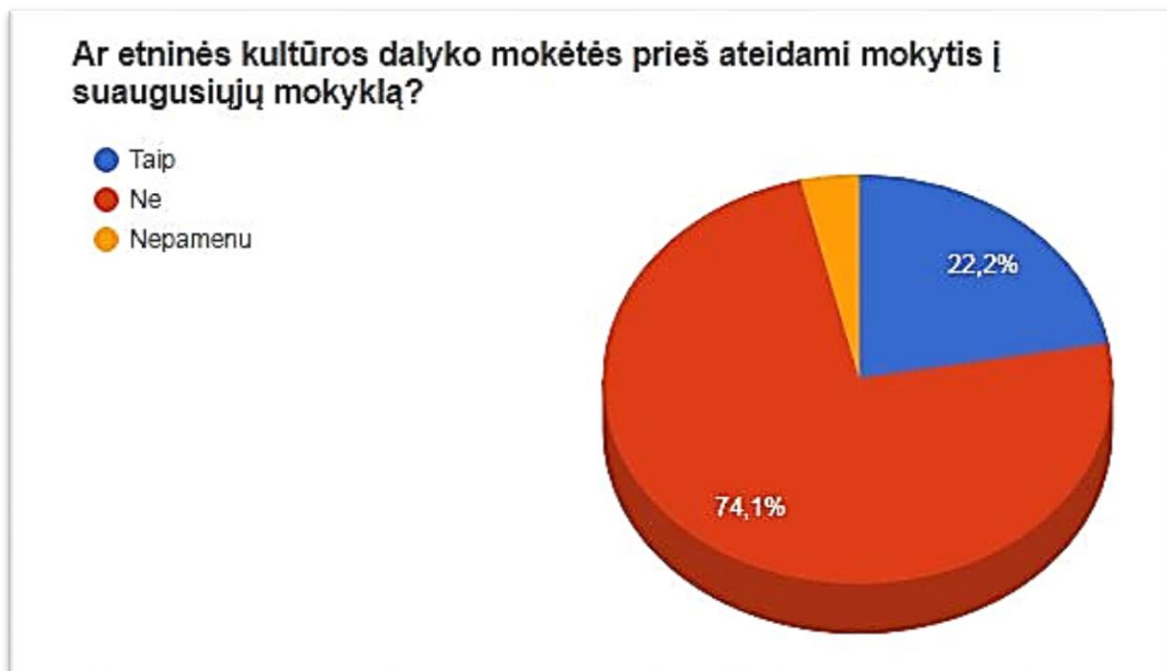
⁷ „Klausimynas mokiniams ir buvusiems mokiniams. Prieiga per internetą: <https://apklausa.lt/f/klausimynas-mokiniams-ir-buvusiems-mokiniams-2sdvprw.fullpage>;

⁸ „Klausimynas mokiniams ir buvusiems mokiniams 2“. Prieiga per internetą: <https://apklausa.lt/f/klausimynas-mokiniams-ir-buvusiems-mokiniams-2-873hvqp.fullpage>.

kuris, tikėtina, leis įžvelgti etninės kultūros įtaką suaugusiųjų ugdymo įstaigos buvusiems mokiniams.

Kaip minėta, į anketą buvusiems etninės kultūros mokiniams atsakė 27 respondentai (20 moterų ir 7 vyrai). Penki iš jų nenurodė gimnazijos baigimo datos, keturi baigė 2020 m., du – 2019 m., po tris – 2017, 2005, 2003 m., po vieną – 1997, 1998, 2000, 2006, 2011, 2016 m.

Paminėtinas faktas, kad net 74,1 respondentų etninės kultūros iki suaugusiųjų gimnazijos nurodė nesimokę (9 pav.).

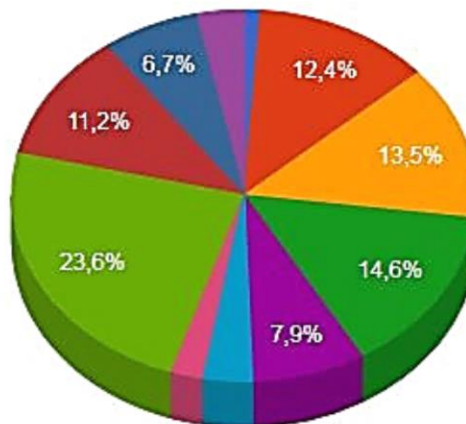

9 pav. Puslapio *apklausa*. *It* rezultatų iškarpa. Etninės kultūros ugdymasis iki suaugusiųjų mokyklos, proc.

Net ir senokai gimnaziją baigę respondentai prisimena dalyvavę kalendorinėse šventėse. Dažniausiai paminėtos Užgavėnės (23,6 %), Kalėdų šventės (14,6 %), Advento vakaronės (13,5 %), Vėlinių paminėjimai (12,4 %). Tik vienas respondentas pažymi nedalyvavęs šventėse, ir vienas prie kalendorinių švenčių priskiria ir Mokytojų dieną (10 pav.)

Kuriose kalendorinėse šventėse teko dalyvauti besimokant suaugusiųjų mokykloje?

- Gandro šventė
- Vėlinių paminėjimas
- Advento vakaronė
- Kalėdų šventė
- Trys Karaliai - eitynės mieste
- Rudens lygiadienis Vilniaus mieste
- Pavasario lygiadienis Vilniaus mieste
- Užgavėnės
- Velykos
- Joninės
- Kitas variantas

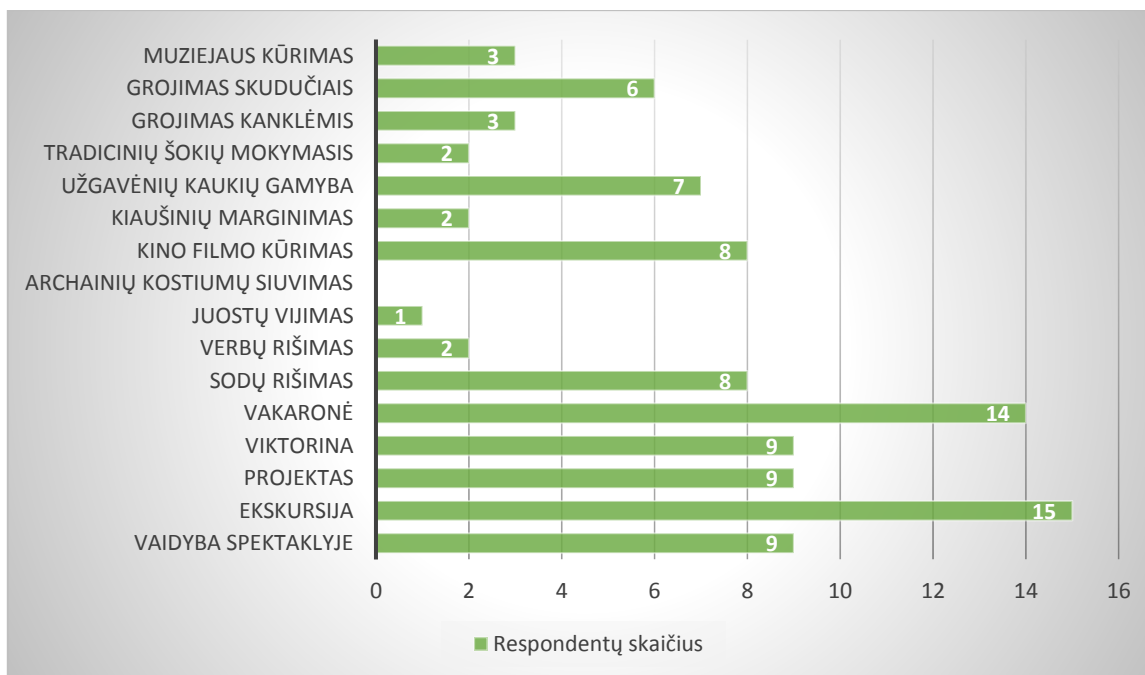
Nedalyvavau

Mokytoju diena

Neteko

10 pav. Puslapio *apklausa.lt* rezultatų iškarpa. Kalendorinės šventės, kuriose respondentai dalyvavo mokydami suaugusiųjų gimnazijoje

Anketoje respondentai turėjo pažymėti ir veiklas, kuriose yra dalyvavę besimokydami suaugusiųjų gimnazijoje. Nepažymėtas buvo tik archajinių kostiumų siuvimas. Daugiausia respondentų – 15 iš 27, pažymėjo vykę į ekskursiją. 14 prisiminė dalyvavę vakaronėje. Po 9 respondentus prisiminė ir pažymėjo vaidinę spektaklyje, dalyvavę projekte, viktorinoje, vakaronėje, 8 – rišę šiaudinius sodus, kūrę kino filmą, 7 – gaminę Užgavėnių kaukes, verbas, 6 – groję skudučiais, 3 – kūrę muziejų, groję kanklėmis, 2 – vašku marginę kiaušinius, mokęsi tradicinių šokių, rišę verbas, 1 – vijęs juostas (11 pav.). 2 respondentai papildė veiklų sąrašą prisimindami dalyvavę Užgavėnių eitynėse Vilniaus mieste ir etninės kultūros olimpiadoje. Tik 2 iš 27 respondentų pažymėjo jokiose veiklose nedalyvavę.

11 pav. Veiklos, kuriose, mokydamiesi suaugusiųjų gimnazijoje, respondantai teigė dalyvavę

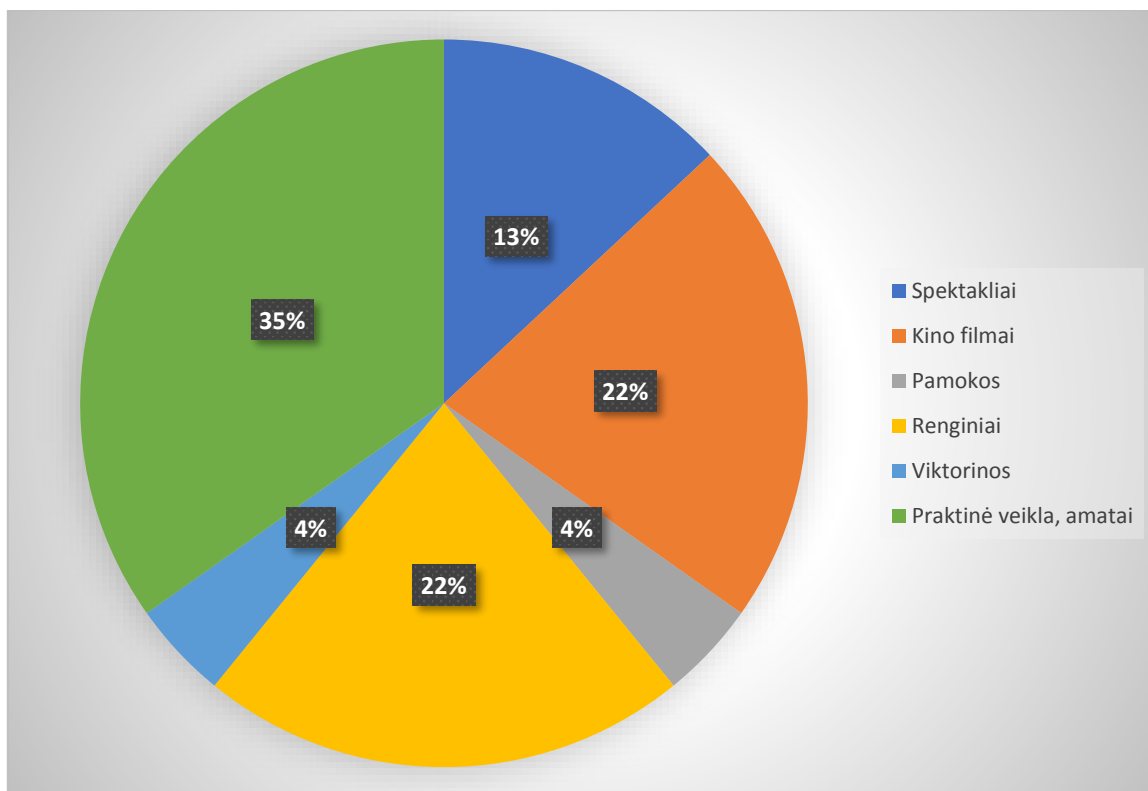
Etninės kultūros pamokos Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijoje vyksta nuo 1996 m. Kasmet etninės kultūros mokytoja etninės kultūros pamokų metu ir neformaliojo ugdymo valandomis skiria daug dėmesio etnokultūrinei veiklai. Kaip matyti iš tyrimo rezultatų, šią veiklą respondantai prisimena, nežiūrint į tai, kiek metų prabėgo nuo mokyklos baigimo. Tikėtina, ši veikla taip pat svarbi įgyjant ir bendrąjį dalykinį, sociokultūrinį, technologinį raštingumą ir dorinę, tautinę ir pilietinę brandą, ir profesinės kompetencijos pradmenis. Norint išsiaiškinti, kaip respondantai, jau baigę gimnaziją, vertina etnokultūrinę veiklą, buvo prašoma atsakyti, kokia konkreti etnokultūrinė veikla ir kokius paliko prisiminimus. Į klausimą atsakė 20 respondentų iš 27. Tik vienas iš atsakiusių pažymėjo nieko negalintis atsakyti, nes etnokultūrinėje veikloje nedalyvavo. Kitų 70 % respondentų atsakymai pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė. Respondentų prisimenamos etnokultūrinės veiklos grupės

Atsakymų grupės	Paminėjimų skaičius	Respondentų atsakymai į klausimą, kokia etnokultūrinė veikla suaugusiųjų gimnazijoje paliko didžiausius prisiminimus? Kokie jie? (Kalba netaisyta)
Edukacinės išvykos	4	Ekskursijos; Ekskursija į Anykščius. Nuostabi Lietuvos gamta, traukinių istorijos, Puntuko akmuo ir panašiai; Ekskursijos; Pažintinė ekskursija į Aukštaitiją;
Spektakliai	3	Spektakliai, filmas ir t.t.;

Kino filmai	5	Vaidinimai spektakliuose, kino filmo kūrimas; Spektakliai, labai artimai suburdavo mokinius dalyvavusius šioje veikloje, išlaisvindavo mūsų kūrybingumą, nes buvo daug laisvės visų gerų idėjų siūlymui ir įgyvendinimui; Filmo kūrimas; Kai kūrėme filmą „Gediminaičiai“; Filmo kūrimas;
Pamokos	1	Vedamos pamokos. Labai daug įdomios informacijos buvo pateikiama;
Renginiai	5	Visa veikla paliko įspūdį, vien todėl kad mokytoja buvo labai visada patardavo kaip daryti ir kviesdavo į įvairius renginius, kuriuose ne tik mokėmės, bet ir smagiai leisdavom laiką; Dalyvavimas visuose renginiuose. Šilčiausi prisiminimai; Advento vakaronė; Užgavėnių šventė; Puiki galimybė iš arčiau susipažinti su tradicinėmis lietuvių šventėmis, papročiais, tradicijomis ir amatais. Taip pat puikus laikas praleisti laiką su suaugusiųjų gimnazijos bendruomene.
Viktorina	1	Labiausia patiko dalyvauti viktorinoje kitoje mokykloje.
Praktinė veikla, tradiciniai amatai	8	Labai patiko etnokultūrinė veikla, sunku išskirti kas patiko labiausiai; Verbų rišimas; Sodų rišimo pamokos; Praktinė veikla; Mokymasis skudučiais, geri prisiminimai; Buvo labai smagu kai grodavom kanklėmis; Kai esi nebe vaikas labiau rūpi tradicijos ir etnokultūra, norisi žinoti kaip gyveno ir kūrė tradicijas senoliai, bei išsaugoti, tęsti jas. Tad buvo gera prisidėti prie veiklos mokykloje ir išmokti, sužinoti kažką naujo. Prisiminimai labai šilti apie viską, net negalėčiau kažko vieno išskirti, nes visad buvo labai draugiška atmosfera ir žmonės susirinkdavo tie, kurie patys norėdavo ten būti.

Sugrupavus gautus duomenis matyti, kad respondentų dažniausiai minėta praktinė etnokultūrinė veikla ir tradiciniai amatai sudaro 35 % visų prisimintų veiklų. Buvo paminėtas sodų, verbų rišimas, muzikavimas skudučiais ir kanklėmis. Po 22 % sudaro kino filmų kūrimas ir etnokultūriniai renginiai, 13 % – spektaklių kūrimas, po 4 % tenka pamokoms ir viktorinoms (12 pav.).

12 pav. Respondentų prisiminta etnokultūrinė veikla

Kaip minėta anksčiau, iš visos Lietuvos daugiausia mokinių turėjusių gimnazijų, kuriose nevyksta etninės kultūros pamokos, į anketos klausimus atsakė tik du respondentai. Iš jų tik vienas pažymėjo vieną veiklą – dalyvavimą projekte, tačiau nė vienas jų neprisiminė jokios įsimintinos veiklos ir jos nepakomentavo.

Etninės kultūros dalyką turėjusių respondentų atsakymai į klausimą, ar mokyklinė etnokultūrinė patirtis pravertė tolesniame gyvenime, sugrupuoti 3 lentelėje. Matyti, kad teigiamai į klausimą atsakė 59 % šios grupės respondentų. Jų nuomone, etnokultūrinė patirtis „praplėtė žinias“, „suteikė daugiau žinių apie senovės išmintį ir kaip tai galima pritaikyti šiuolaikiniame pasaulyje“, „tikrai pravertė, net ir dabar dirbu su Kulinarijos paveldo fondu kuriant / atkuriant patiekalus“, „įgijau pasitikėjimo savimi“ ir t.t. (žr. 3 lentelė), ir šie atsakymai neabejotinai pagrindžia etninės kultūros dalyko svarbą jaunimo ir suaugusiųjų amžiaus grupėse.

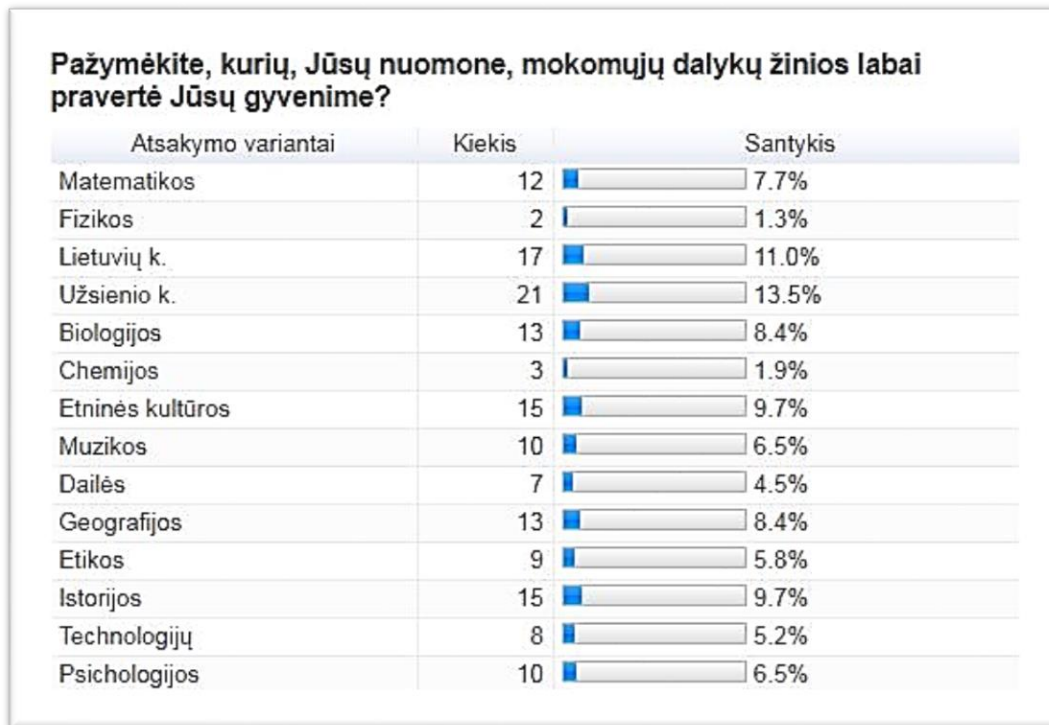
22 % respondentų atsakymai priskirtini prie abejojančių grupės, nes jie atsakė „neturintys nuomonės“, „negalintys pakomentuoti“ ar manantys, kad jiems asmeniškai nepravertė, tačiau apskritai galėtų praversti. 1 respondentas iš 27 (3 %) atsakė neigiamai, ir 15 % į šį klausimą atsakymo nepateikė.

3 lentelė. Respondentų atsakymų į klausimą „Kaip manote, ar mokyklinė etnokultūrinė patirtis praverė tolesniame gyvenime? Kaip?“ grupavimas

Atsakymų grupė	Atsakymų skaičius	Respondentų atsakymai (kalba netaisyta)
Taip	16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Taip; 2. Žinoma, praverė. Praplėtė mano žinias; 3. Tikrai taip; 4. Pravers bet kada gyvenime; 5. Suteikė daugiau žinių apie senovės išmintį ir kaip tai galima pritaikyti šiuolaikiniame pasaulyje; 6. Taip, naudinga buvo sužinoti ir taip labai įdomu. Po mokyklos pradėjau labiau domėtis tokiais dalykais; 7. Sužinojau daug naujo ir galėjau panaudoti toliau gyvenime; 8. Taip, kiekviena patirtis yra naudinga; 9. Tikrai praverė. Net ir dabar dirbu su Kulinarijos paveldo fondu kuriant (atkuriant) patiekalus; 10. Manau taip. Įgijau pasitikėjimo savimi; 11. Taip, pavyzdžiui, ne vieną žmogų pamokiau daryti Užgavėnių kaukes vaikams, pasakojau apie tradicijas ir t.t.; 12. Taip, idėjomis; 13. Taip, tikrai praverė. Labiau pagilino iki tol turėtas žinias apie papročius, tradicijas, amatus ir lietuvių tautos kultūrinį paveldą; 14. Taip, nes buvo praplėstas akiratis šioje srityje; 15. Taip, nes išmoksti visada kažko naujo, ko dažniausiai dabartinis jaunimas nemoka, arba nežino, kas tas yra; 16. Žinoma, nes prisiminimai, išmokti nauji dalykai visada išliks ir pravers pokalbiuose panašia tema;
Galbūt	6	<ol style="list-style-type: none"> 17. Asmeniškai nepraverė, bet etnokultūrinės patirties turėjau dalyvaudamas etnografiniame muzikos ansamblyje „Dolija“, kas galbūt įtakojo mano muzikinę veiklą; 18. Neturiu nuomonės; 19. Negaliu pakomentuoti; 20. Man ne, bet šiaip, manau, kai kurie dalykai praverstų ; 21. Nežinau. Bendras išprusimas; 22. Nežinau kaip, bet manau, praverstų;
Ne	1	23. Ne.
Neatsakė	4	

Norint išsiaiškinti, kurių dalykų žinios labiausiai praverė respondentų gyvenime, buvo prašoma įvertinti šiuos dalykus. Stebėtina, kad labiausiai respondentams praverė užsienio k. (77 % respondentų) ir lietuvių k. (63 %). Po jų – etninės kultūros ir istorijos žinios, pažymėtos daugiau nei pusės respondentų (po 56 %), ir tik po jų – biologijos ir geografijos (po 48 %),

matematikos (44 %), psichologijos ir muzikos (po 37 %), etikos (33 %), technologijų (30 %), dailės (26 %), chemijos (11 %) ir fizikos (7 %) žinios (13 pav.).

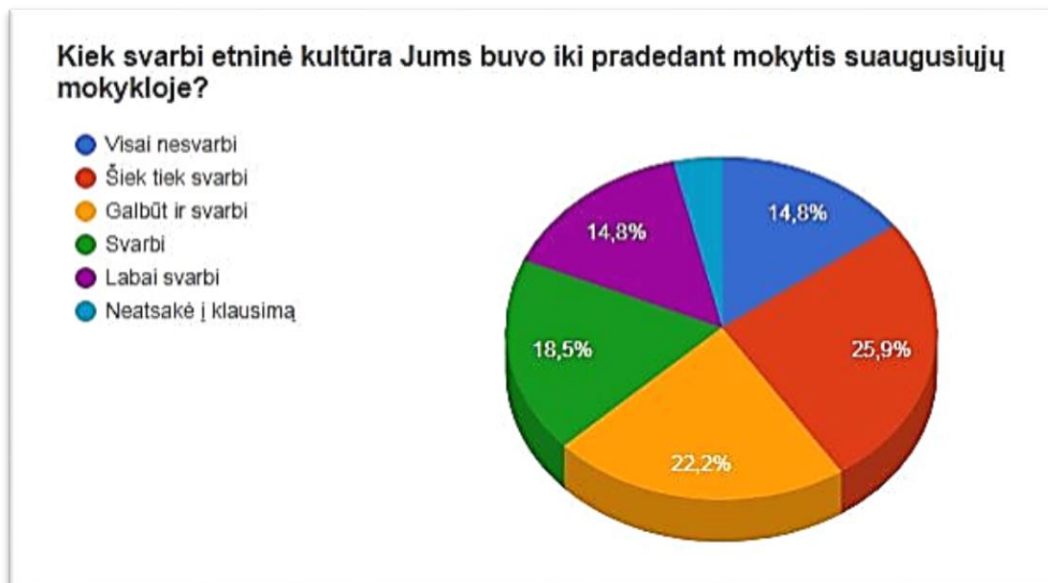
13 pav. Puslapio *apklausa.lt* rezultatų iškarpa. Mokomieji dalykai, pravertę gyvenime

Faktas, kad etninę kultūrą mokėsi mokiniai jos reikalingumą reitinguoja po užsienio ir lietuvių kalbos žinių kartu su istorijos žiniomis, tikėtina, taip pat patvirtina etninės kultūros svarbą suaugusiųjų ugdyme.

14 pav. Puslapio *apklausa.lt* rezultatų iškarpa. Etninės kultūros pasirinkimas, proc.

Net 85,2 % respondentų teigia, kad, sugrižę į mokyklą, vėl rinktųsi etninės kultūros pamokas (14 pav.). Etninės kultūros svarbos kaitą patvirtintų ir respondentų atsakymų į klausimus, kiek svarbi etninė kultūra buvo iki pradėdant mokytis suaugusiųjų mokykloje ir dabar, iliustracijos (15 pav.)

15 pav. Puslapio *apklausa.lt* rezultatų iškarpos. Etninės kultūros svarba

Iki pradėdant mokytis suaugusiųjų gimnazijoje, etninė kultūra svarbi buvo 18,5 % respondentų, po gimnazijos baigimo – 55,6 %. Iki pradėdant mokytis labai svarbi – 14,8 %, pabaigus mokyklą – 22,2 %. Ir visai nesvarbi etninė kultūra iki pradėdant mokytis suaugusiųjų ugdymo įstaigoje buvo net 14,8 % respondentų, o po baigimo tokių – 0 % (15 pav.).

4 lentelė. Respondentų komentarai, kodėl rinktųsi / nesirinktų etninę kultūrą. Kalba netaisyta.

Pakomentuokite išsamiau, kodėl rinktumėtės (ar nesirinktumėte) mokytis etninės kultūros?
1.
2.
3. Įdomu.
4. Glaudžiai susiję su istorija, tai yra mūsų istorijos dalis, kultūrinis paveldas.
5. Kadangi esu gimusi sovietmečiu mišrioje (lietuvės ir rusų) šeimoje, nežinau visų papročių ir tradicijų. Ir dėl bendro išprusimo.
6. Labai geras dalykas. Ir mokaisi ir leidi laiką smagiai.
7.
8. Jeigu siečiau savo gyvenimą ir veiklą su tuo, aišku rinkčiausi, bet nemanau, kad visiems tai yra būtina mokytis.
9. Labai netradicinis ir įdomus mokslas.
10. Labai įdomu.
11. Nes etninė kultūra labai patiko, norėčiau sugrįžti pas tą pačią mokytoją.
12. Nes tai buvo pati įdomiausia ir naudingiausia gyvenimui pamoka.
13. Bandyčiau turbūt siekti visko ko įmanoma.
14. Man smalsu kuo daugiau sužinoti apie savo praeitį. Kuo ilgiau gyvenu, tuo labiau įsitikinu mūsų senelių išmintimi. Labai subtilus jų grožio pajautimas, nuostabios išminties kupinos pasakos, patarlės, priežodžiai, dainos.
15. Rinkčiausi, nes nuo vaikystės ją domiuosi, dar būdama vaiku mokiausi mokykloje kur buvo nuolat organizuojami etno renginiai ir juose aktyviai dalyvavau. Buvo vakaronės, viktorinos, patys kūrėm ir vilkėjom tautinius rūbus, šokau tautinių šokių būrelyje, vaidinau spektakliuose, kepdavom duoną, gamindavom senovinius valgius ir gėrimus, mokė amatų. Man labai pasisekė, kad mokiausi tokioje mokykloje, kur, nežiūrint nieko, net nesant dar Lietuvai laisva, mummyse ugdė tautiškumą. Todėl, kai suaugusi pratėsiu mokslus Vilniaus „Židinio“ mokykloje, aš mielai įsitraukiau į etnokultūros veiklą.
16. Nes man asmeniškai tai yra svarbus dalykas dvasiai ir protui.
17. Tai puiki galimybė susipažinti su savo tautos tradicijomis, papročiais, amatais ir kultūriniu paveldu.
18. Nes tai buvo bene vienintelė pamoka, kuri buvo visad pilna naujų atradimų! Pilna emocijų. Nes buvo daug užklausinės veiklos. Daug naujų pažinčių!
19.
20. Jei butu laiko, būtų įdomu.
21.
22.
23. Rinkčiausi, nes įdomu. Nesirinkčiau, nes ir taip pilna dalykų, kuriuos reikia mokytis, derinant su darbu ir panašiai. Kuo mažiau apsikrauni, tuo geresni rezultatai.
24.
25. Man patinka ir įdomu.
26. Įdomus dalykas turėtų būti, tačiau nežinau, ar rinkčiausi. Šeimoje gilios lietuviškos tradicijos.
27. Manau būtų labai įdomu, juk visada galima sužinoti ką nors naujo.

Etninės kultūros svarbą iliustruotų ir respondentų komentarai, kodėl jie vėl rinktųsi ar nesirinktų etninės kultūros pamokas (4 lentelė). Į šį klausimą atsakė 74 % respondentų, iš jų tik 20 % išsakė abejonę dėl pasirinkimo – vienas nežino, ar rinktųsi, nes teigia, kad šeimoje yra gilios lietuviškos tradicijos, kiti baiminasi laiko trūkumu ar dalykų gausa, kuriuos, mokydamiesi suaugusiųjų ugdymo įstaigoje, neretai derina su darbu. Tačiau 80 % respondentų atsakymai puikiai iliustruoja etninės kultūros dalyko svarbą – jie ir vėl jį rinktųsi, nes jiems šis dalykas buvo įdomus, glaudžiai susijęs su istorija, kultūriniu paveldu. Pasak respondentų, etninė kultūra buvo „bene vienintelė pamoka visad pilna naujų atradimų, pilna emocijų, nes buvo daug užklausinės veiklos, daug naujų pažinčių“, „tai puiki galimybė susipažinti su savo tautos tradicijomis, papročiais, amatais ir kultūriniu paveldu“ (4 lentelė, 17, 18 eilutė). Beje, tyrimui svarbūs ir etninės kultūros neturėjusių respondentų atsakymai. Tiek Vilniuje, tiek Šiauliuose anketą pildę respondentai pažymėjo, kad, sugrįžę į mokyklos suolą, etninės kultūros pamokas rinktųsi, vienam respondentų, anot jo, dabartiniame gyvenime tenka susidurti su kulinarija, amatais, renginiais. Beje, abu respondentai į klausimą, kiek svarbi etninė kultūra dabartiniame jų gyvenime, pažymėjo ją kaip labai svarbią ir svarbią.

Norint išsiaiškinti, ar, baigę mokyklą, etninės kultūros mokėsi respondentai tebešvenčia kalendorines šventes, buvo užduotas klausimas, kur buvo galima pačiam įrašyti švenčiamų švenčių pavadinimus. 85 % respondentų atsakė šventes tebešvenčiantys, 4 % – ne, 11 % į klausimą neatsakė. Respondentų išvardintos buvo šios kalendorinės šventės: Velykos (minėjo 65 % teigiamai atsakusių respondentų), Kalėdos (61 %), Joninės (43 %), Vėlinės, Užgavėnės (po 26 %), Adventas, Kūčios, Žolinės, Naujieji metai, Trys karaliai (po 8,7 %), Gavėnia, Pelenų diena, Kaziuko mugė, Šeštinės, Sekminės, Devintinės, Oninės, Motinos diena (po 4,3 %). 17 % respondentų atsakė švenčiantys visas kalendorines šventes, tačiau jų neišvardino. Beje, iš nesimokiusiųjų etninės kultūros respondentų vienas į klausimą neatsakė, kitas paminėjo švenčiantis Kūčias, Kalėdas, Velykas ir Jonines.

Kaip matyti iš ankstesnės pastraipos duomenų, etninės kultūros mokėsi mokiniai žino ir švenčia ne tik pagrindinėmis kalendorinėmis šventėmis laikomas šventes (Kūčias, Kalėdas, Velykas, Jonines, Vėlines), bet pamini ir mažiau žinomas (Šeštinės, Sekminės, Devintinės, Oninės, Pelenų dieną ir kt.)

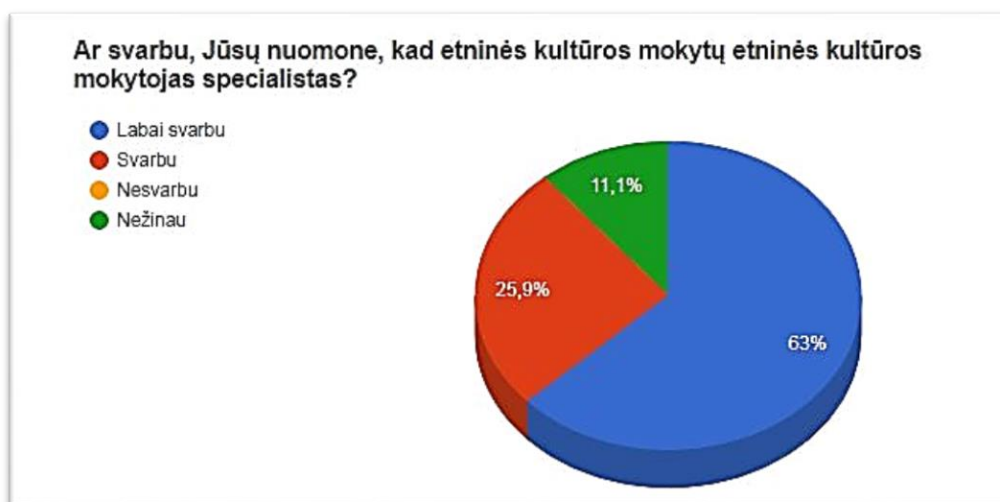
Apibendrinant skyriaus medžiagą darytina išvada, kad etninė kultūra jaunimo ir suaugusiųjų amžiaus grupėje išties svarbi tiek asmenybės brandai, tiek tolesniam gyvenimui, todėl tikslinga etninės kultūros pamokas siūlyti visose suaugusiųjų ugdymo įstaigose.

Etninės kultūros mokytojo, dirbančio suaugusiųjų ugdymo įstaigoje, naratyvinė patirtis

Kiek svarbus mokytojo vaidmuo mokant etninės kultūros, bandyta išsiaiškinti buvusiems mokiniams pateikiant klausimus apie etninės kultūros mokytoją. Respondentų buvo klausiama, ar, jų nuomone, svarbu, kad etninės kultūros mokytojas specialistas. Paaiškėjo, kad net 63 % respondentų mano, kad labai svarbu, jog etninės kultūros mokytojas specialistas, 25,9 % - svarbu (iš viso manančių, kad svarbu ir labai svarbu, būtų 88,9 %). Kaip atsakyti į pateiktą klausimą, nežinojo 11,1 % respondentų, o „nesvarbu“ atsakymas apskritai nebuvo pasirinktas (16 pav.).

2-iejų anketą užpildžiusių etninės kultūros dalyko neturėjusių respondentų nuomone, labai svarbu ir svarbu, kad etninės kultūros dalyko mokytojas specialistas.

Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijos etninės kultūros mokytojos metodininkės nuomone, etninės kultūros jokia būdu neturėtų mokyti bet kurio kito dalyko mokytojas, neįgijęs etninės kultūros mokytojo kvalifikacijos ar neišklaušęs etninės kultūros mokytojo parengimo kvalifikacijos tobulino kursų. Tai supranta gimnaziją baigę mokiniai, tačiau stebina kai kurių suaugusiųjų ugdymo įstaigų vadovų požiūris, kad etninę kultūrą galima integruoti į kitus dalykus be etninės kultūros specialisto konsultacijos, kai nekyla klausimų, ar galėtų tinkamai fiziką paaiškinti, pavyzdžiui, istorikas, ar chemiją – lituanistas. Be to, ir asmeninė minėtos etninės kultūros mokytojo patirtis rodo, kad, pabaigus Vytauto Didžiojo universiteto etnologijos ir folkloristikos magistro studijas, etninės kultūros pamokų teorinė medžiaga įgavo didesnio profesionalumo, tapo išsamesnė, tapo lengviau pasiruošti teorinei etninės kultūros pamokų daliai.

16 pav. Puslapio *apklausa.lt* rezultatų iškarpa. Respondentų nuomonė apie etninės kultūros mokytoją specialistą

Respondentų buvo klausama, kokios, jų nuomone, etninės kultūros mokytojo savybės svarbiausios, ugdant etninę kultūrą. Respondentų nuomone (17 pav.), svarbiausios būtų etnokultūrinės praktinės žinios (atsakymų svarbumo vidurkis – 92 %). Etninės kultūros pamokas nuo 1996 m. nuolat turėjusi minėta etninės kultūros mokytoja šiai nuomonei pritarę – etninės kultūros mokytojas turi mokėti tradicinių dainų, gerai groti bent vienu tradiciniu instrumentu (skudučiais, kanklėmis, lamzdeliu, armonika ir pan.), mokėti tradicinių šokių, ratelių ir žaidimų, išmanyti visų kalendorinių švenčių vyksmą, gebėti senąsias tradicijas pritaikyti šiuolaikiniame pasaulyje, išmanyti nors keletą tradicinių amatų – rišti sodus, verbas, austi juostas, lieti vaško žvakes, marginti kiaušinius, dirbti nors keletu kūrybiniam darbui būtinų programų – filmų montažine, nuotraukų koliažo programomis ir t. t., domėtis Lietuvos turistiniais etnokultūriniais maršrutais, gebėti parinkti tinkamiausius etninę kultūrą pasirinkusiems mokiniams, gebėti kurti šiuolaikinius spektaklius ar filmus, žvelgdamas į jų scenarijų per etninės kultūros prizmę. Labai svarbu gebėti pajusti, kas konkrečiam mokiniui būtų įdomu ir svarbu jo ugdymuisi, – vieniems įdomu keliauti, kitiems – kurti patiems, vaidinti, tretiems – išmokti kokio nors amato, dar kitiems – nagrinėti pasaulį nuotraukomis. Dar svarbiau – gebėti įtikinti jau suaugusį žmogų, kad dainuoti ar kurti gali visi. Yra tekę savaitę įtikinėti mokinį, kad jis tikrai galėtų vaidinti spektaklyje. Mokinio nuomone – jis nesugebės, ankstesnėje mokykloje to niekada nėra daręs, jo niekada nepaskirdavo, jis netiks vaidmeniui ir t. t. Galiausiai, patikėjęs mokytoju, patyręs sėkmę, mokinys patiki ir savimi pačiu. Mokytojo atsakomybė – paruošti spektaklį, renginį ar filmą taip, kad ir rengėjų, ir žiūrovų širdys suvirpėtų. Juk tada bus pasiekta dviguba nauda – ūgtels tiek dalyvis, tiek žiūrovas. Tas pats manytina ir apie amatus. Patyręs sėkmę – savo rankomis surišęs sodą, nuliejęs žvakę, nuvijęs juostą – mokinys įgauna daugiau pasitikėjimo savo jėgomis, o toks pasitikėjimas, tikėtina, padeda mokiniui pasiekti geresnių pažangumo rezultatų ir kelia motyvaciją apskritai lankyti visų dalykų pamokas.

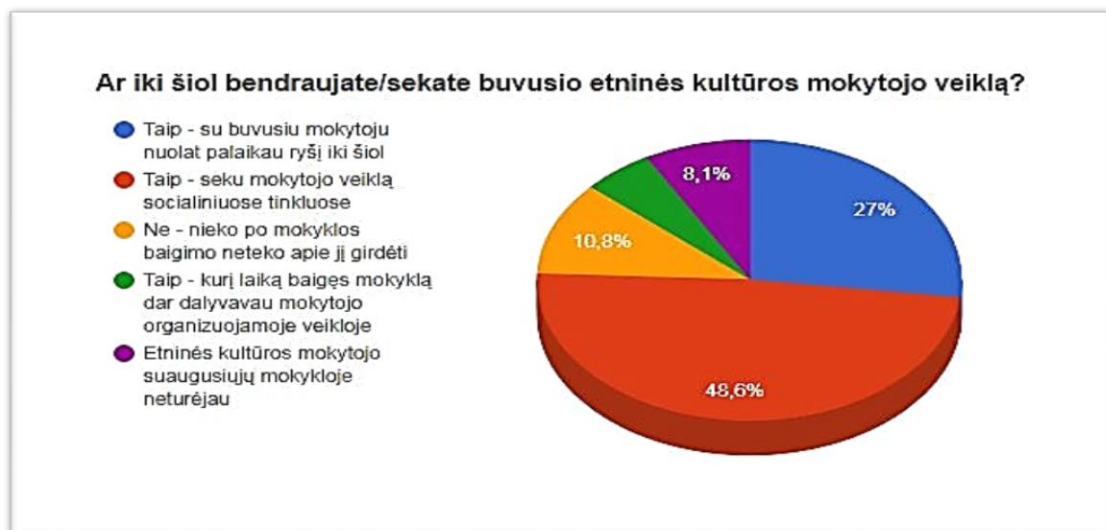
Antroje vietoje, anot respondentų, svarbūs mokytojo asmenybės bruožai (90 %), toliau – etnokultūrinės teorinės žinios (88 %), kokio nors amato išmanymas (85 %) ir etnokultūrinis išsilavinimas (mokslo laipsnis) (83 %) (17 pav.).

Tikėtina, kad būtent mokytojo asmenybės bruožai lemia tai, kad etninės kultūros mokytojas gali rodyti pavyzdį ir baigus mokyklą. Tai rodytų respondentų atsakymai į klausimą, ar ir pabaigus mokyklą yra sekama buvusio etninės kultūros mokytojo veikla. Tik 10,8 % respondentų atsakė, kad nieko baigę mokyklą apie etninės kultūros mokytojo veiklą negirdėję. Didžiausia dalis – 48,6 % respondentų seka mokytojo veiklą socialiniuose tinkluose, 27 % bendrauja nuolat, 5,5 % kurį laiką ir baigus mokyklą dalyvavo mokytojo organizuojamoje

veikloje (iš viso 81,1 % mokytojo veiklą ir baigus mokyklą stebinčių respondentų). 8,1 % respondentų mano etninės kultūros mokytojo neturėję (18 pav.)

17 pav. Puslapio *apklausa.lt* rezultatų iškarpa. Respondentų nuomonė apie etninės kultūros mokytojo savybių svarbą

18 pav. Puslapio *apklausa.lt* rezultatų iškarpa. Bendravimas su etninės kultūros mokytoju baigus gimnaziją.

Apibendrinant šį skyrių darytina išvada, kad svarbu ne tik numatyti valandas etninės kultūros pamokoms, bet ir tinkamai paruošti etninės kultūros mokytojus. Etninės kultūros mokytojui nepakanka teorinių etninės kultūros žinių, nors, be abejonės, jos labai svarbios ir turi sudaryti etninės kultūros pamokų pagrindą. Etninės kultūros mokytojui turėtų būti privalu mokėti atlikti tradicines dainas, šokius, ratelius, groti vienu ar keliais tradiciniais instrumentais, organizuoti kalendorines šventes, rengti vakarones, išmanyti kelių tradicinių amatų subtilybes, gerai valdyti kompiuterines programas ir pan. Tik plataus profilio etninės kultūros mokytojas, tikėtina, gebės sudominti ir kryptingai ugdyti brandžią, kūrybišką, gebančią augti asmenybę, taip prisidedamas siekiant bendrų švietimo tikslų

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Formalusis etninės kultūros ugdymas Lietuvos suaugusiųjų švietimo grandyje tiriamuoju laikotarpiu vyko labai vangiai – iš 62 tirtų suaugusiųjų ugdymo įstaigų etninės kultūros pamokos paskutiniaisiais tiriamojo laikotarpio metais vyko tik dviejose suaugusiųjų ugdymo įstaigose (X klasėje Tauragės suaugusiųjų mokymo centre ir III, IV gimnazijos humanitarinio profilio klasėse Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijoje).

2. Tyrimas atskleidė, kad etninei kultūrai, ugdant jaunimą ir suaugusiuosius, išties reikalingas didesnis dėmesys – ji galėtų ir privalėtų būti ne pasirenkamųjų dalykų sąraše, o kaip lygiavertis ugdomas dalykas, prilygintinas istorijai, lietuvių kalbai, psichologijai, sveikai gyvenimui ar menams. Suaugusiųjų ugdymo įstaigoms etninės kultūros dalyko mokytojo nepageidaujant, tinkamai nemotyvuojant savo mokinių pasirinkti mokytis etninės kultūros, vertėtų arba **numatyti privalomas etninės kultūros pamokas, arba įtikinti suaugusiųjų ugdymo įstaigų bendruomenes, kad tinkamai dėstoma etninė kultūra būtina siekiant Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme numatytų tikslų.**

3. Tyrimas patvirtina hipotezę, kad **etninės kultūros dalykas** išties **turi teigiamos įtakos suaugusiojo mokinio visapusei brandai**. Visų tirtų metų tiek IV gimnazinių klasių, tiek X klasės mokinių, turėjusių etninės kultūros pamokas, pažangumo vidurkis, valstybinių egzaminų įvertinimai aukštesni nei tų pačių klasių etninės kultūros nesimokiusių mokinių. Be to, etninės kultūros dalyką turėjusių gimnazijų palikusių mokinių skaičius mažesnis nei kitų tirtų mokinių grupių. Reiškiny, kodėl šios grupės mokiniai geriausiai motyvuoti ir labiausiai apsisprendę nesiblaškyti, eiti pasirinktu keliu, be to, ir valstybinius egzaminus gebantys laikyti pasiekdami geresnių rezultatų, o baigę mokyklą nevengia minėti tradicinių švenčių, seka buvusio etninės kultūros mokytojo veiklą, teigiamai atsiliepia apie etninės kultūros pamokas ir vėl, grįžę į mokyklos suolą, jas pasirinktų, dar tyrinėtinas, tačiau ir šio tyrimo rezultatai turėtų būti svarus indėlis pagrindžiant teigiamą etninės kultūros poveikį asmenybės brandai.

4. Tyrimo duomenimis, respondentams gyvenime, baigus mokyklą, labiausiai praverčia užsienio ir lietuvių kalbų mokėjimas. Po jų – etninės kultūros ir istorijos žinios ir tik po to – biologijos ir geografijos, matematikos, psichologijos ir muzikos, etikos, technologijų, dailės, chemijos ir fizikos žinios. Remiantis šiuo faktu, teigtina, kad **etninės kultūros dalykui ateityje turėtų būti skiriama atitinkamai daugiau valandų, nei kad šiuo metu numatyta 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendruosiuose ugdymo planuose.**

Apibendrinant viso tyrimo duomenis darytina išvada, kad **etninė kultūra jaunimo ir suaugusiųjų amžiaus grupėje išties svarbi tiek asmenybės brandai, tiek tolesniam gyvenimui, todėl tikslinga etninės kultūros pamokas siūlyti visose suaugusiųjų ugdymo įstaigose ir joms skirti daugiau valandų**. Be to, svarbu tinkamai paruošti etninės kultūros mokytojus. Etninės kultūros mokytojui nepakanka teorinių etninės kultūros žinių, nors, be abejonės, jos labai svarbios ir turi sudaryti etninės kultūros pamokų pagrindą. Etninės kultūros mokytojui turėtų būti privalu mokėti atlikti tradicines dainas, šokius, ratelius, groti vienu ar keliais tradiciniais instrumentais, organizuoti kalendorines šventes, rengti vakarones, išmanyti kelių tradicinių amatų subtilybes, gerai valdyti kompiuterines programas ir pan. **Tik plataus profilio etninės kultūros mokytojas, tikėtina, gebės sudominti ir kryptingai ugdyti brandžią, dorą, kūrybišką, siekiančią žinių, savarankišką, atsakingą, patriotiškai nusiteikusią asmenybę, taip ženkliai prisidėdamas siekiant bendrų švietimo tikslų.**

Rekomendacijos:

1. Etninės kultūros pamokas priskirti privalomoms pamokoms visiems humanitarinį profilį pasirinkusiems XI, XII kl. mokiniams. Toks sprendimas, tikėtina, suteiktų mokiniams ne tik etnokultūrinių žinių ir įgūdžių, reikalingų tolesniame gyvenime, bet ir ženkliai prisidėtų ugdant bendrąsias kompetencijas bei siekiant geresnių mokinio pažangumo rezultatų.
2. Praktinę etnokultūrinę veiklą – būrelius, klubus, amatų mokymus siūlyti rinktis visiems mokiniams – veikla padeda mokiniui ne tik pažinti dalyką praktiškai, bet ir ugdyti asmenybę.
3. Etninės kultūros dalykui skirti ne mažiau kaip 74 val. per mokslo metus.
4. Etninės kultūros integraciją laikyti tik pagalbine priemone siekiant bendrų švietimo tikslų ir kokybiško etnokultūrinio ugdymo.
5. Jei ugdymo įstaiga pageidauja etninę kultūrą integruoti į kitus dalykus, numatyti etninės kultūros specialisto etatą dalykų mokytojų konsultacijai.
6. Skirti didesnę dėmesį etninės kultūros mokytojų, galinčių tinkamai vesti etninės kultūros pamokas, parengimui.

Šaltinių sąrašas

1. 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai. p. 4.
Prieiga per internetą:
https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/pagrindinis/2019-2021%20m_m_%20Pagrindinio%20ir%20vidurinio%20ugdymo%20program%C5%B3%20%20BUP.pdf;
2. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. 11 str. Straipsnio redakcija įsigalioja nuo: 2017-09-01. Teisės akto redakcija įsigalioja nuo: 2020-07-11. Teisės akto statusas: Galiojantis;
3. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. 2 straipsnis. 3 punktas. Prieiga per internetą:
<https://www.infolex.lt/ta/54723>;
4. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. 3 straipsnis. Prieiga per internetą:
<https://www.infolex.lt/ta/54723>;
5. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. 38 str. Straipsnio redakcija įsigalioja nuo: 2018-02-01. Teisės akto redakcija įsigalioja nuo: 2020-07-11. Teisės akto statusas: Galiojantis;
6. Švietimo ir mokslo institucijų registras (AIKOS), prieiga per internetą:
<https://www.aikos.smm.lt/Registrai/Svietimo-ir-mokslo-institucijos/SitePages/Pagrindinis.aspx?ss=d4401bcb-d143-429f-a4c1-31cb060f05bf>.

SUMMARY

During the research “Peculiarities and Importance of Ethnocultural Education in Youth and Adult Age Groups” formal education of ethnic culture in Lithuanian adult gymnasiums was analyzed. 69 Lithuanian educational institutions were selected for this research, the description of which in the column “purpose and other purposes” indicates “gymnasium-type adult gymnasium”. A survey of these institutions’ administration revealed that formal ethnic culture education in the adult education chain in the last year of the research period (2018 - 2019) took place in only two adult education institutions, therefore the progress of ethnic culture education was analyzed. It turned out that the subject of ethnic culture does have a positive effect on the overall maturity of an adult learner. In all the researched years, the average progress of both IV gymnasium classes and X class students who had ethnic culture lessons, the grades of state exams are higher than those who did not study ethnic culture in the same classes. In addition, the number of students who left the gymnasium with a subject of ethnic culture is lower than in other groups of students studied. Students in this group are best motivated and most determined not to be distracted, to go the chosen path, and are also able to take the state exams to achieve better results. After graduating from school, they do not shy away from commemorating traditional holidays, follow the activities of a former ethnic culture teacher, respond positively to ethnic culture lessons, and return to the school again to select them. Such phenomenon is an important contribution to substantiating the positive impact of ethnic culture on personality maturity.

The research revealed that ethnic culture in the youth and adult age group is really important for both personality maturity and later life, therefore it is appropriate to offer ethnic culture lessons in all adult education institutions and devote more hours to them. In addition, it is important to properly train the ethnic culture teachers. The teachers of ethnic culture do not have enough theoretical knowledge of ethnic culture, although, of course, it is very important and must form the basis of ethnic culture lessons. An ethnic culture teachers should be required to be able to perform traditional songs, dances, play one or more traditional instruments, organize calendar celebrations, organize evenings, know the subtleties of several traditional crafts, master computer programs, and so on. **Only a teacher of broad-based ethnic culture is likely to be able to engage and purposefully develop a**

mature, honest, creative, knowledge-seeking, independent, responsible, patriotic personality, thus making a significant contribution to the overall goals of education.

Recommendation:

- 1. Ethnic culture lessons are compulsory lessons for all students who have chosen a humanitarian profile.**
- 2. Practical ethnocultural activities, such as clubs, craft training and integration are tools to achieve common educational goals and ethnocultural education.**
- 3. Not less than 74 hours per year are recommended for ethnic culture subject.**
- 4. Training of teachers who can teach ethnic culture properly (theoretical knowledge and practical skills).**

PRIEDAI

Etninės kultūros globos tarybos paskelbto Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos tyrimų programos įgyvendinimo 2020 m. Loretos Lichtarovičienės tyrimo

„Etnokultūrinio ugdymo ypatumai ir svarba jaunimo ir suaugusiųjų amžiaus grupėse“

ANTEKA

Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigų administracijų atstovams

Programos tikslas – sukaupti duomenis apie etninės kultūros tęstinumo ir kaitos Lietuvoje bei lietuvių bendruomenėse užsienyje tendencijas, analizuoti etninės kultūros raidos problematiką ir jos sąveiką su etninės kultūros valstybinės globos tikslais. Tyrimų projektų rezultatai bus panaudojami analizuojant aktualias etninės kultūros problemas, darant išvadas ir teikiant pasiūlymus dėl teisės aktų ir jų projektų, užtikrinančių tikslingą etninės kultūros objektų ir subjektų globą bei plėtrą, rengimo ir tobulinimo.

Tyrimo tikslas – aprašyti formaliojo etnokultūrinio ugdymo(si) ypatumus Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigose, nustatyti etnokultūrinio ugdymosi svarbą asmenybės brandai.

Ugdymo įstaigos pavadinimas	
Suaugusių mokinių skaičius 2019-2020 m. m.	
Suaugusių mokinių skaičius 2018-2019 m. m.	
Suaugusių mokinių skaičius 2017-2018 m. m.	
Ar per tris pastaruosius metus Jūsų ugdymo įstaigoje mokiniai turėjo galimybę pasirinkti etninės kultūros pamokas?	
Ar per tris pastaruosius metus Jūsų ugdymo įstaigoje vyko etninės kultūros pamokos?	
Jei taip, mokytojui leidus, nurodykite pamokas vedusių mokytojų vardus, pavardes, el. p. adresą tolesniam tyrimui – mokytojams būtų pateikti išsamesni klausimynai ar susitarta dėl tolesnio bendradarbiavimo.	
Jei etninės kultūros pamokos nevyko, nurodykite pagrindines priežastis, kodėl?	
Jei į Jūsų ugdymo įstaigą kreiptųsi etninės kultūros mokytojas ir pageidautų gauti valandų etninės kultūros pamokoms, ar tai būtų įmanoma? Kodėl?	

Užpildytą anketą siųsti el. p. loreta.etno.muzika@gmail.com

Ačiū už pagalbą tyrimui ir sugaištą laiką.

Klausimynas mokiniam ir buvusiems mokiniam

Etninės kultūros globos tarybos paskelbto Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos tyrimų programos įgyvendinimo 2020 m. Loretos Lichtarovičienės tyrimo

„Etnokultūrinio ugdymo ypatumai ir svarba jaunimo ir suaugusiųjų amžiaus grupėse“ anketa

Programos tikslas – sukaupti duomenis apie etninės kultūros tęstinumo ir kaitos Lietuvoje bei lietuvių bendruomenėse užsienyje tendencijas, analizuoti etninės kultūros raidos problematiką ir jos sąveiką su etninės kultūros valstybinės globos tikslais. Tyrimų projektų rezultatai bus panaudojami analizuojant aktualias etninės kultūros problemas, darant išvadas ir teikiant pasiūlymus dėl teisės aktų ir jų projektų, užtikrinančių tikslingą etninės kultūros objektų ir subjektų globą bei plėtrą, rengimo ir tobulinimo.

Tyrimo tikslas - aprašyti formaliojo etnokultūrinio ugdymo(si) ypatumus Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigose, nustatyti etnokultūrinio ugdymosi svarbą asmenybės brandai.

Kuriais, nors apytiksliai, metais mokėtės suaugusiųjų mokykloje? Kokioje?

Ar etninės kultūros dalyko mokėtės prieš ateidami mokyti į suaugusiųjų mokyklą?

Taip

Ne

Nepamenu

Ar suaugusiųjų mokykloje mokėtės etninės kultūros?

Taip

Ne

Nepamenu

Ar suaugusiųjų gimnazijoje vyko etnokultūrinė veikla?

Taip

Ne

Nepamenu

Kuriose kalendorinėse šventėse teko dalyvauti besimokant suaugusiųjų mokykloje?

Gandro šventė

Vėlinių paminėjimas

Advento vakaronė

Kalėdų šventė

Trys Karaliai - eitynės mieste

Rudens lygiadienis Vilniaus mieste

Pavasario lygiadienis Vilniaus mieste

Užgavėnės

Velykos

Joninės

Kokiose etnokultūrinėse veiklose teko dalyvauti mokantis suaugusiųjų mokykloje?

Vaidinti spektaklyje

Vykti į ekskursiją

Dalyvauti projekte

Dalyvauti viktorinoje

Dalyvauti vakaronėje

Rišti šiaudinius sodus

Rišti verbas

Vyti juostas

Siūti archainius kostiumus

Kurti kino filmą

Vašku marginti kiaušinius

Gaminti Užgavėnių kaukes

Mokytis tradicinių šokių

Mokytis groti kanklėmis

Mokytis groti skudučiais

Prisidėti prie liaudies buities muziejaus kūrimo

**Kokia etnokultūrinė veikla suaugusiųjų gimnazijoje paliko didžiausius prisiminimus?
Kokie jie?**

Kaip manote, ar mokyklinė etnokultūrinė patirtis pravertė tolesniame gyvenime? Kaip?

Ar svarbu, Jūsų nuomone, kad etninės kultūros mokytojas būtų etninės kultūros mokytojas specialistas?

Labai svarbu

Svarbu

Nesvarbu

Nežinau

Kiek, Jūsų nuomone, svarbios šios etninės kultūros mokytojo savybės ugdant etninę kultūrą suaugusiųjų mokykloje? (Kairėje - visai nesvarbu, dešinėje - labai svarbu)

Etnokultūrinės teorinės žinios

Etnokultūrinis išsilavinimas (mokslo laipsnis)

Etnokultūrinės praktinės žinios

Kokios nors amato išmanymas

Mokytojo asmenybės bruožai

Ar iki šiol bendraujate/sekate buvusio etninės kultūros mokytojo veiklą?

Taip - su buvusiu mokytoju nuolat palaikau ryšį iki šiol

Taip - seku mokytojo veiklą socialiniuose tinkluose

Ne - nieko po mokyklos baigimo neteko apie jį girdėti

Taip - kurį laiką baigęs mokyklą dar dalyvavau mokytojo organizuojamoje veikloje

Etninės kultūros mokytojo suaugusiųjų mokykloje neturėjau

Ar dabartiniame gyvenime švenčiate kokias nors tradicines šventes? Kokias?

Ar buvote išvykęs dirbti į užsienį? Ar norėtumėte išvykti? Kodėl?

Ar, Jūsų nuomone, šiais laikais svarbu laikytis tradicijų? Kodėl?

Jei vėl sugrižtumėte į suaugusiųjų mokyklos suolą, ir būtų galimybė pasirinkti etninės kultūros dalyką, ar pasirinktumėte?

Taip

Ne

Nežinau

Pakomentuokite išsamiau, kodėl rinktumėtės (ar nesirinktumėte) mokytis etninės kultūros?

Pažymėkite, kurių, Jūsų nuomone, mokomųjų dalykų žinios labai pravertė Jūsų gyvenime?

Matematikos

Fizikos

Lietuvių k.

Užsienio k.

Biologijos

Chemijos

Etninės kultūros

Muzikos

Dailės

Geografijos

Etikos

Istorijos

Technologijų

Psichologijos

Kaip galėtumėte apibūdinti, kas Jums yra Lietuva?

Jūsų asmeninės pastabos etninės kultūros ugdymo suaugusiųjų mokykloje tema

Kiek svarbi etninė kultūra Jums buvo iki pradėdant mokytis suaugusiųjų mokykloje?

Visai nesvarbi

Šiek tiek svarbi

Galbūt ir svarbi

Svarbi

Labai svarbi

Su kokiais etninės kultūros reiškiniais Jums tenka susidurti gyvenime (pvz. amatai, kulinarija, kaimo turizmas ir pan.)?

Kiek svarbi, Jūsų nuomone, etninė kultūra (tradicijos, amatai, papročiai ir t.t.) Jūsų asmeniniame gyvenime dabar?

Labai svarbi

Svarbi

Šiek tiek svarbi

Nesvarbi

Pažymėkite Jums tinkamą atsakymą apie šeimyninę padėtį

Vedęs/ištekėjusi. Turime vaikų, planuojame dar

Vedęs/ištekėjusi. Turime vaikų, daugiau neplanuojame

Vedęs/ištekėjusi. Vaikų neturime, bet planuojame

Vedęs/ištekėjusi. Vaikų neturime ir nenorime turėti

Vedęs/ištekėjusi. Vaikų neturime, nes negalime turėti

Išsiskyres/išsiskyrusi. Turime vaikų

Išsiskyres/išsiskyrusi. Vaikų neturime

Jūsų lytis?

Vyr.

Mot.

Labai ačiū už nuoširdžius atsakymus ir sugaištą laiką

Siųsti atsakymą